

Holnapután kezdjük, iparosok ismerettárának közlését!

Sírona 12 oldal

Poštarina plaćena u gotovom!

Cena - ára 1 dinár

Regyeji Ujság

Noviszád, 1939 november 14, kedd

Urednik — Szerkeszti
ANDRÉE DEZSŐ

20. évfolyam 314. szám

Anglia és Franciaország az Egyesült Államokat szövetségeseül akarja megnyerni

Nagyarányu angol-francia propaganda a semlegességi törvény megszüntetésére — Anglia 800 repülőgépet vett Amerikában

Németországnak nincsenek ellenséges szándékai Belgiummal szemben

Az angol és francia válasznak csak propaganda célja van — állítják a németek

Eredménytelenül végződtek a finn-orosz tárgyalások

Rómából jelentik: A Corriere della Sera szerin Anglia és Franciaország óriási erőfeszítéseket tesznek, hogy megváltoztassák az amerikai törvényhozás által hozott »Fizess és vidd« törvényt, amelynek értelmében mindenki vásárolhat hadianyagot Amerikában, de azt azonnal ki kell fizetni és saját hajóján elszállítani. Az angol propaganda most azt igyekszik kimutatni, hogy milyen óriási anyagi veszteségeket jelent Amerikának a »Fizess és vidd«. Azok az amerikai hajózársaságok, amelyek a veszélyes zónának nyilvánított európai vizeken járatták hajóikat, kénytelenek lesznek 92 hajót leszereltetni, illetve kivonni a forgalomból. Ezeknek a hajóknak az őrzése és karbantartása évente 5 millió dollárba kerül. Egyidejűleg a forgalom megszüntetésével 6.000 munkás is kenyértelemmé válik, a hajóforgalom megszüntetése 72 millió dollár veszteséget jelent, ezenfelül azonban még 200 millió dollár veszteséggel kell számolni a gazdasági életben. Az Egyesült Államoknak tehát meg kellene engednie az amerikai hajóknak, hogy azok szállítsák a hadianyagot, még pedig hitelre. Ha ugyanis mindent előre meg kell fizetni, ez óriási károkat jelent az amerikai bankok részére, mert minden hitelművelet megszüntét jelent.

A szövetségesek propagandája mindent elföket, hogy Anglia, Franciaország és az Egyesült Államok között mindennemű vélemény eltérést kiküszöböljön és minél közelebb hozza az Uniót a szövetségesekhez és azok álláspontjához.

A BRIT KORMÁNY HADIANYAG VÁSÁRLÁSAI AMERIKÁBAN

Londonból jelentik: A brit kormány tárgyalást folytat az észak-amerikai repülőgépgyárral 800 darab »Harward« típusu repülőgép szállítására. A »Petit Parisien« londoni tudósítójának közlése szerint ezek a repülőgépek 400 kilométer óránkénti sebességet fejtenek ki és szükség esetén megfigyelő és harci gépekül is felhasználhatók. A tudósító szerint 400 ilyen gépet Nagybritannia kormánya már a háború kitörése előtt megrendelt, de a hadianyag szállítás betiltása miatt nem vehette át. A semlegességi törvény alapján azonban átveheti a repülőgépeket és sa-

ját veszélyére elszállíthatja Amerikából. A repülőgépeket légi uton a kanadai határra küldik, onnan vízi uton Kanadába szállítják.

A News Chronicle newyorki jelentése szerint Franciaország légügyi bizottsága nagy bombavető repülőgépek vásárlásáról tárgyal Amerikában.

AMERIKA REPÜLŐGÉPGYÁRTÁSA

Newyorkból jelentik: John Juhet a légügyi szakszervezeti szövetség elnökének jelentése szerint az amerikai gyárak jelenleg 1.250 repülőgépet tudnak havonta gyártani. Ezt a számot azonban rövidesen még növelni fogják.

Anglia Németország teljes megsemmisítését kívánja

Berlinből jelentik: Anglia minden eszközt felhasznál arra, hogy maga mellé hangolja a világ közvéleményét. Igyekszik ezt oly módon tenni, hogy mindenkit Németország ellen hangolva előkészítsék

Németország teljes megsemmisítését. Az angol királynak és francia köztársasági elnöknek a belga és holland uralkodók békefelhívására tett válasza tekintetében német politikai körökben az a vélemény,

hogy az sem szellemében, sem tartalmában nem különbözik semmit attól a módtól, ahogy a brit kormány már hónapok óta kihívja a német népet. Nagybritannia háborús céljait ismertette, állandóan ugyanazokat az érveket és propagandaizű óhajokat tartalmazza, melyeket a brit miniszterelnök október 12-én, a brit külügyminiszter pedig november 2-án mondott. Eszerint nyilvánvaló, hogy Nagybritannia továbbra is Németország megsemmisítését követeli. Így a nyugati szövetségesek államfői visszautasítják a belga és holland államfők békefelhívását.

A budapesti Az Est berlini jelentése szerint Hitler válasza a holland-belga felhívásra csak halasztó jellegű lehet, semmi esetre sem visszautasító. Nem teheti azonban Németország sohasem magáévá azt a felfogást, amely előzőleg Ausztria, Cseh-Szlovákia és Lengyelor-

szág visszaállítását követeli és csak azután hajlandó leülni tárgyalni Németországgal. Az angol-francia válasz ugyanis azt követeli, hogy Németország még a tárgyalások megkezdése előtt teljesítse Anglia és Franciaország követeléseit.

MINDENNEK A VERSAILLISI BÉKE AZ OKA

Tokióból jelenti az Avala: Az »Asahi Simbun« című japán lap foglalkozva Nagybritannia Németország irányában folytatott politikájával, rámutat arra, hogy lehetetlen különbséget tenni Németország és a birodalom vezére között. Hitler nem véletlenül került uralomra és a háború oka sem az ő elhatározásaiban keresendő, hanem Németország törekvésében, hogy megvalósítsa a versaillesi békeszerződés revízióját. Ha Nagybritanniának sikerülne Hitlert félretenni, másik Hitler akadna Németországban.

Ribbentrop megnyugtató kijelentése

A Stefani ügynökség amszterdami jelentése szerint a berlini belga nagykövet az elmúlt hét péntekjén beszélgetett von Ribbentrop birodalmi külügyminiszterrel, aki ez alkalommal biztosította a belga nagykövetet, hogy Németország nem akar ellenségeskedést Belgiummal.

A Corriere della Sera értesülése szerint Németország brüsszeli és hágai követei megnyugtató kijelentést tettek a holland és belga külügyminisztériumban, hogy Németország egyik államot sem akarja megtámadni.

A MÜNCHENI MERÉNYLET NYOMOZÓ BIZOTTSÁGA EGY TITOKZATOS MUNKÁST KERES

Münchenből jelentik: A november 8-i merénylet kivizsgálásával megbízott külön bizottság éjjelnappal megszakitás nélkül dolgozik. A bizottság igen sok tagja azt az állítólagos kézművest keresi, akit bizonyos idő előtt a Bräuhaus-kellerben láttak. Ez a nyom érdekesebbé válik, annál inkább, mert megállapították, hogy ez a

személy nem tartozott az üzem rendes alkalmazottjai közé. Megállapították azt is, hogy ez a munkás semmiféle rendeletet nem kapott munka végzésére, de nem is tud senki semmit arról, hogy milyen munkát végzett volna. Megállapították azt is, hogy ez a munkás nemcsak egyszer volt a Bräuhaus-kellerben augusztus óta, hanem többször is látták ott. A nyomozással megbízott különleges bizottság főleg ebben az irányban nyomoz, hogy ennek a munkásnak a személyéről bővebb felvilágosításokat kapjon.

SIERA csoda szuper 3.100.- din.

„Radiolux” Noviszád, Kr. Alekszandra 24 és
Eladja: Gelb Béla kiraly Petra II. u. 25 sz

A nyomozás technikai részében sikerült megállapítani azt, hogy két cég jöhet számításba a pokolgép órájának elkészítéséhez használt részek elkészítésénél. Nem nyert azonban beigazolást még az, hogy ez a két cég készítette-e ezeket a részeket. Ami a pokolgép többi részének anyagát illeti, erre vonatkozólag még folyamatban van a nyomozás és az anyag felülvizsgálása.

LITVÁN-OROSZ ATTELEPÍTÉSI AKCIÓN

Rómából jelentik: A Corriere della Sera szerint Szovjetország 900.000 katonát összpontosított a finn határon, hogy ilymódon is nyomást gyakoroljon Finnországra.

A balti szovjet flotta, amely elhagyta Kronstadt hadikikötőjét és a Finn-öbölben cirkál, 100.000 tonna tartalmu hadihajóval rendelkezik.

Rigai jelentés szerint a balti államok körében mély benyomást keltett Erkkö finn külügyminiszter nyilatkozata, aki kijelentette, hogy Oroszország követelése Hangö tekintetében elfogadhatatlan.

A finn kormány új katonai intézkedéseket tett a határ mentén, különösen pedig a Leningrád felé eső határvonalon tett nagyszabású óvintézkedéseket.

Rigában is bizonyosra veszik, hogy a finn delegáció dolgavégzetlenül tér vissza Moszkvából.

LETT ÓVINTÉZKEDÉSEK

A lett minisztertanács ülésén elhatározták, hogy december 15-től kezdve csak különleges engedéllyel tartózkodhatnak idegenek a következő városokban és tartományokban: Riga, Lijepaja, Ventspils, Daugapilsu, Egrivi és a határmenti helyeken. A tartózkodási engedélyt december 1-ig kell kérni.

LITVÁN-OROSZ NÉPCSERE

Kovnából jelentik: Tavasszal százezer litván költözik Litvániába, akik jelenleg Szovjetországban élnek, ezzel szemben a Litvániában élő fehér oroszokat áttelepítik Oroszországba. Az Oroszországból jövő litvánokat a felparcellázott nagybirtokokon telepítik le. Vinnából 10.000 nagyrészt fiatal zsidó eltávozik, még mielőtt a százezer litván Oroszországból áttelepülne Litvániába.

HADGYAKORLATOK DÁNIÁBAN

Kopenhágai jól beavatott körök véleménye szerint az ősszel elmaradt dán hadgyakorlatot most tartják meg. A setlandi divízió szombaton tízezer emberrel megkezdte a hadgyakorlatokat, amelyek egy hétfig tartanak. A jütlandi hadosztály gyakorlatai a jövő hónapban lesznek.

MAGYAR KÜLDÖTTSEG MUSSOLININÉL

Rómából jelentik: Az olasz-magyar kulturális vegyes bizottság tegnap kezdte meg tanácskozásait Rómában. A bizottság tagjait tegnap délután Mussolini kihallgatáson fogadta.

A tengeri háború és a hatalmak kereskedelmi flottája

Minden hajó 2 millió bruttó regisztertonna. A számok millió tonnában értendők:

Anglia és a dominiumok	21.0
U S A	9.5
J a p á n	5.0
Norvégia	4.0
Németország	4.2
Olaszország	3.3
Franciaország	2.9
Szovjet-Unió	1.3

A kereskedelmi háború mindkét oldalról teljes erővel folyik. A németek naponta süllyesztenek el Angliába tartó hajókat. Az angolok sem maradnak adósok, ők azonban elkobozzák az elfogott árut a hajóval együtt. A jelszó mindkét oldalon:

»Aki bírja, marja!»

Az angol hajótér a dominiumokkal együtt ma pontosan ugyanannyi, mint 1914-ben volt, azaz 21 millió Brt. Csupán ezen belül tolódt el némileg az arány a dominiumok javára. Ez az arány 1914-ben 19.2—1.8 volt, ma, illetve 1938 végén 17.8—3.2.

A mult világháború négy éve alatt a németek 371 buvárhajójukkal közel

18 millió tonnatartalmu hajót süllyesztettek el.

Ezeknek több mint a fele, pontosan 10.6 millió volt angol. Tehát az 1914-es angol flottának pontosan a fele. Az angolok azonban fajtájukra jellemző szívóssággal fokozatosan »utánaépítették« az elsüllyesztett hajókat és a háború végén az angol birodalom kereskedelmi flottája mindössze 5 százalékkal volt kevesebb, mint 1914-ben. A németek viszont buvárhajóiknak tekintélyes részét vesztették el, 178-at, az akkori 371 közül.

A most folyó háborúban, melynek elején német részről

60 elsővonalbeli tengeralattjáró bocsátkozott harcba

és 11 volt építés alatt, eddig 238.795 tonna angol hajót süllyesztettek el a németek. A háború elején harcbabocsátkozott német tengeralattjáróknak pedig kb. egynegyedét pusztították el eddig az angolok és franciák.

Markos György

Japánra nézve öngyilkosság lenne a kínai háború folytatása

— jelentette ki Csankaisek tábornagy a Kuomintang párt nagygyűlésén

Csungkingből jelenti a Havas-ügynökség: Csankaisek tábornagy a Kuomintang-párt ülésén, amelyet Szunjatszen, a kínai köztársaság megalapítójának hatvanadik születésnapja alkalmából rendeztek, beszédet mondott és ebben bejelentette, hogy a Japánnal folyó háborút be lehetne fejezni, ha Japán eláll hódító terveitől és ha elismeri, hogy csak a független és haladó Kína tudja magának biztosítani a szabadságot és fejlődést.

A tábornagy nyilatkozata további során kijelentette, hogy véleménye szerint Japán katonai műveltségi sikertelenségre vannak kárhóztatva, mert amint legutóbb végigjárta a kínai arcvonalat, megállapította, hogy mindenhova nagy megerősítések érkeztek. Közölte a japán kormánnyal, hogy a háború folytatása öngyilkosság lesz Japán részére és hogy Vang Csing Vej vezetése alatt létesítendő központi kormány sem javítaná meg a mai helyzetet. Csankaisek ezután a következőkben ismertette Kína külpolitikáját:

»Kína visszautasít minden támadást, küzdeni fog függetlenségéért. tiszteletben tartja a megkötött nemzetközi szerződéseket, különösen a kilenc hatalom tengerészeti szerződését és a Népszövetség alapokmá-

nyát, elutasítja az antikommunista paktumhoz való csatlakozást.«

ANGLIA VISSZAVONJA CSAPATAIT KINÁBÓL

Tokióból jelentik: A tokiói angol nagykövet ajánlatára tegnap megbeszélés volt közte és Nomura japán külügyminiszter között. Az angol nagykövet ez alkalommal Nomurának jegyzéket adott át, amelyben az áll, hogy Nagybritánia elhatározta, hogy részben visszavonja a brit helyőrségeket Kinából.

A japán Domei-iroda azt állítja, hogy az még nem ismeretes, milyen arányban vonják vissza a brit csapatokat.

JAPÁN HASZNA AZ EURÓPAI ESEMÉNYEKBŐL

Tokióból jelenti a Havas-ügynökség: Japán körök hangsúlyozzák, hogy Japánnak már is van haszna az európai eseményekből, amiért a brit helyőrség létszámát csökkentik Kinában. Ugyanezek a körök hangsúlyozzák, hogy London igen előzeny magatartást tanúsított Japánnal szemben és hogy a Kinában állomásozó brit csapatok létszámcsonkítása sokban hozzájárulhat Tientsin kérdésének gyors rendezéséhez.

séhez, a blokád megszüntetéséhez, sőt a két állam között Kína kérdésében elfoglalt álláspontok közötti kompromisszumos megoldásához is. Tokiói politikai-diplomáciai körökben Nagybritánia jelentős nyilatkozatát várják ebben a kérdésben, elismerik azonban, hogy téves volna azt állítani, mintha Nagybritánia egészen kivonulna Északkinából.

HATÁRMEGÁLLAPÍTÓ TÁRGYALÁSOK JAPÁN, OROSZORSZÁG, MONGOLIA ÉS MANDZSUKUO KÖZÖTT

Tokióból jelentik: A japán külügyminisztérium szószólója újságíróknak tett nyilatkozatában megerősítette, hogy Togo moszkvai japán nagykövet és Molotov népbiztos között megállapodás jött létre, amelynek alapján a legrövidebb időn belül határmegállapító konferenciát hívnak össze azzal, hogy az először a helyszínen, majd Charbinban fog tárgyalni. A konferencián Szovjetország és Kulsömöngölia egyrészt, Japán és Mandzsukuo másrészt vesznek részt. Mindkét csoport husz delegátust küld a tárgyalásra.

Politikai körök hangoztatják, hogy Togo és Molotov között a tárgyalások tovább folynak majd és már megtalálták azt az általános alapot, amelyből kiindulva az összes határmenti viszályokat elintézhetik. Moszkva és Tokió között hajlandóság van arra is, hogy a halászat, valamint a petroleum koncessziók kérdését, továbbá az összes függő gazdasági kérdéseket is egyidőben rendezzék.

Verekedők és háziszarkák a bíróság előtt

Damjánovics Dusán noviszádi büntetőbíró tegnap délelőtt tárgyalta Kurányi János, Kurányi Sándor és Pajdl István szrbobráni földműveléslegények verekedésének ügyét. Kurányiék ez év április 16-án megtámadták Pajdl Istvánt és úgy összeverték, hogy súlyos sérüléseket szenvedett, a verekedés hevében pedig Pajdl nagy sebet ejtett Kurányi Sándoron.

A vádlottak beismerték, hogy valóban elkövették a bűncselekményt, de azzal védekeztek, hogy Pajdl, illetve Kurányiék kezdték az ellenségeskedést. Mivel

súlyos sérülésekről volt szó,

amelyek tárgyalására a törvényszék heramstanácsa illetékes, Damjánovics bíró az ügyet áttette a törvényszék büntető hármastanácsához.

Rukover Franya, Jug Sztéván, Bozejác Milenkó, Trsztenyák Josziny, Krklyus Emil, Kozarev Ráda, Dokics Lázár, Szrémac Milenkó, Romoda Sztéván és Vrszajkov Bránkó titeli kereskedősegeleket azzal vádolta az ügyészség, hogy 1934-től 1937 év végéig Miskov Szima kereskedő raktárából nem kevesebb, mint

100.000 dinár értékű árut lopnak és adtak el

ismeretlen egyéneknek.

A bíróság tegnap kihallgatta a károsultakat, majd a nagy anyagra és a tanuk nagy számára való tekintettel a tárgyalást november 18-ra elhalasztotta.

A holland és belga külügyminiszter vasárnap Brédában találkoztak

Vilma királynő és Lipót király békefelhívását nem utasították el az érdekelt államiók — Hitler is tanulmányozza a felhívást — Belgiumban lecsillapodtak a kedélyek — Nagy bizonytalanság Hollandiában

Brüsszelből jelentik: Spaak belga külügyminiszter vasárnap délután Hollandiába utazott, ahol a holland külügyminiszterrel tanácskozott. A két külügyminiszter Brédában találkozott és a tanácskozáson mindketten főtítkárukkal vettek részt.

A Havas ügynökség brüsszeli külön tudósítója a következőket jelentette:

Vasárnap délután Brédában találkozott Spaak belga külügyminiszter a holland külügyminiszterrel. Annak ellenére, hogy a találkozó kérdésében olyan gyorsan megállapodtak, a politikai körök ez egyáltalán nem lepte meg. Ezt azzal a körülménnyel magyarázzák, hogy a belga-holland békekötvetítésre megérkezett az angol és francia válasz, amely nem zárkózik el a tárgyalások megkezdése előtt, valamint Hitler kancellár közlése is, hogy alaposan megvizsgálja a két államférfi kezdeményezését. Egyelőre ugyan nem tudják még, hogy milyen gyakorlati következménye lesz a belga-holland kezdeményezésnek, megállapítják, hogy Nagybritannia válaszában befejező része nyitott ajtót hagyott a későbbi tárgyalások részére, a francia válasz pedig bizonyos elvi kérdések előbbeni elfogadásától tette függővé a békefelhívás elfogadását. A vasárnapi nap különben aránylag nyugodtan telt el. Denis tábornok beszéde és az abban megnyilvánuló derüsenlét, valamint erős akarat, nagyban hozzájárult a kedélyek lecsillapításához. A közvélemény ugyan nem lát semmit, ami a helyzetet enyhítené, mindinkább erősödik azonban a nézet, hogy az idő feltétlenül a béke érdekében dolgozik.

Brüsszeli beavatott körökben úgy tudják, hogy a brédai találkozáson az angol és francia választ, valamint a nemzetközi helyzetet beszélt meg a két külügyminiszter.

Denis tábornok, belga külügyminiszter vasárnap rádió beszédet mondott a belga mozgósításról és a belga katonáról.

»Hadseregünk, jelentette ki Denis tábornok, erős és tudja, hogy mit akar. A legrövidebb időn belül összes védővonalainkat megszállhatja. A mögöttes országokban becsületes és egyesült nemzet áll, amely elszánta magát arra, hogy minden körülmények között és bármely áron is, de megvédi ezt az országot, bármely oldalról is támadná meg elöljáróság.

A BRIT ÁLLAMPOLGÁROKNAK EL KELL HAGYNIOK BELGIUMOT ÉS HOLLANDIÁT

Brüsszelből jelentik: Hivatalosan is megerősítik azt a hírt, hogy a brit konzuli hatóságok felszólították a Belgium és Hollandia területén élő brit állampolgárokat, hogy minél előbb térjenek vissza Angliába.

HOLLANDIA MINDENKÉPPEN MEGŐRZI SEMLEGESSÉGÉT

A londoni »Times« amsterdami tudósítója azt jelenti lapjának, hogy a komoly megfigyelők véleménye szerint egyelőre még teljesen bizonytalan, milyen magatartást tanúsít majd a jövőben a holland kormány. A közvéleményben, de a beavatott körökben is a legkülönbözőbb nézetek terjedtek el ezzel kapcsolatosan. Különösen abban a tekintetben nagy a bizonytalanság, hogy milyen alakot ölt Hollandia és Belgium egymáshoz való viszonya.

Kormánykörök hangoztatják, hogy Hollandia minden körülmények között megőrzi semlegességét és hogy a holland kormány által foganatosított összes intézkedések ennek a célnak az érdekében történtek. Hivatalos körökben nem adnak semmiféle felvilágosítást arról a tár-

gyalásról, amelyet vasárnap folytatott a holland külügyminiszter belga kartársával.

FRANCIA ÉS ANGOL VÁLASZ A HOLLAND—BELGA BÉKEFELHÍVÁSRA

Londonból jelentik: VI. György angol király a belga-holland békefelhívásra adott válaszában többek között ezeket írja:

»Emlékezem arra, hogy Felsőged és a holland királynő Öfelsége augusztus 28-án az angol, a francia, a német, a lengyel és olasz kormányoknak felajánlották a béke közvetítését. Néhány nappal később Németország nem provokált támadást kez-

dett Lengyelország ellen.

Kormányaink méltányolják felségteknek javaslatát és most is, mint eddig, az az elhatározásom, hogy

a háborúnak egy nappal sem szabad tovább tartani, mint ahogy feltétlenül szükséges, hogy lefektetett békecéljainkat elérjük.

A háború megindítására a közvetlen alkalom Németországnak Lengyelország ellen intézett támadása volt, amely csak példája a német politika eljárásának. Célunk az, hogy

biztosítsuk Európát minden ilyen támadás lehetőségének megismétlődése ellen és Európa számára biztonságot nyújtsunk a német fenyegetésekkel szemben, hogy vitás kérdéseket nemzetközi megállapodásokkal lehessen elintézni.

Kormányom tagjai több ízben kifejtették és világosan rámutattak arra, hogy minden fajta rendezésnek ez az első alapfeltétele.

Ezek szemellett tartásával közlöm Felsőgeddel,

ha Felsőged abban a helyzetben volna, hogy német ajánlatot közöljön velünk, amely valóban esélyt nyújtana eme célunk elérésére,

kormányom a német ajánlatot a leg gondosabban és legteljesebben fogja átvizsgálni.

Lebrun köztársasági elnök csak olyan békét tart elfogadhatónak, amely örökre kiküszöböli az erő-

szak uralmát. Igazi béke csak akkor lehet, ha azt nem hatja át az a szellem, amely Ausztriát, Csehországot és Lengyelországot megszüntette, illetve elpusztította. A békében az igazságnak kell kifejezésre jutnia és olyan megállapodásokat kell létesíteni, amelyek minden nemzet békéjét és jövőjét biztosítják. Németországnak kell határozni, hogy az ilyen béke ellen, vagy amellet foglalt-e állást.

NÉMET JELENTÉS A BRÉDAI TANÁCSKOZÁSROL

Amszterdamból jelenti a német távirati iroda: A holland és belga külügyminiszterek találkozásáról a következő részleteket lehetett megtudni.

A két külügyminiszter a brédai városházán találkozott. A megbeszélés a késő éjjeli órákig tartott.

A »Net Volk« című lap úgy tudja, hogy Van Klefens holland külügyminiszter a brédai tanácskozás előtt kihallgatáson jelent meg Vilma holland királynőnél, aki jelenleg a Hága melletti »Nora Dadne« kastélyban tartózkodik.

VILMOS CSÁSZÁR PORTUGALIÁBAN AKAR LETELEPEDNI?

A párisi Oeuvre című lap lisszaboni jelentése szerint ott úgy tudják, hogy Vilmos császár Portugáliában akar letelepedni, ha el kellene hagynia Hollandiát. Ezt a hírt hivatalos helyről még nem erősítették meg.

Eredménytelenül végződtek a finn-orosz tárgyalások

Szovjetország nem engedett eredeti követeléseiből — A finn küldöttség dolgavégezetlenül tér vissza Helsinkibe — Erkko finn külügyminiszter nyilatkozata a moszkvai tárgyalásokról

Helsinkiből jelentik: Erkko finn külügyminiszter fogadta a külföldi sajtó munkatársait és a finn-szovjet tárgyalásokról a következő nyilatkozatot tette:

»Az elmúlt három napon a szóvalódi értelmében nem is voltak tárgyalások. A tárgyalásokat be lehetne fejezni, ha elfogadnák a finn álláspontot és azt annál inkább megtehetnék, mert mi az eredmények legszélsőbb határáig mentünk. Nagyon sajnálatos, ha nem jön létre megegyezés és ha a finn delegátusoknak dolgavégezetlenül kell visszatérniük Finnországba. Ha nem sikerül a megegyezés, akkor a finn delegátusok visszatérnek Helsinkibe és itt megvitatjuk a legújabb helyzetet.«

Erkko külügyminiszter nyilatko-

zata további folyamán közölte azt is, hogy a megbeszéléseket teljesen normális légkörben folytatták és nem volt semmiféle szenzációs részlet az egész tárgyalás folyamán. »Szándékunk az volt — mondotta Erkko, — hogy egyes, a jövő szempontjából fontos kérdéseket megoldhassunk.«

Az újságírók kérdésére, hogy a finn delegátusok visszatérése a tárgyalások megszakítását jelenti-e, Erkko külügyminiszter kijelentette, hogy a finn delegátusok ma térnek vissza Helsinkibe, hacsak valami rendkívüli körülmény nem kényszeríti őket arra, hogy Moszkvában maradjanak.

Arra a kérdésre, hogy a finn határ közelében történtek-e csapatösszevonások szovjet részről, Erkko külügyminiszter kijelentette,

hogy Finnország bizonyos biztonsági intézkedéseket foganatosított.

A stockholmi »Aftenbladet« helsinkii munkatársának jelentése szerint a szovjet- finn tárgyalásokat a következőképpen lehet jellemezni: »A szovjet elhatározta, hogy kitarthat eredeti követelése mellett, amelyeket minimálisnak nevez és amelyek abból állanak, hogy Hango-ban szovjetországi helyőrséget létesítsen. Ennek elérése érdekében a tárgyalásokat rendszeresen elnyújtották, hogy ezalatt állandó nyomást gyakoroljanak Finnországra, hogy a végén kimerült Finnország mégis engedjen. Ez abból is látható, hogy a finn delegáció már nyolc napja Moszkvában van és mindössze két nap volt megbeszélés a kiküldöttök között.

Jó munkát végzett a debelyácsi országos református konferencia és közgyűlés

Szervezési kérdésekről és az új énekeskönyvről tanácskoztak

Mint már több ízben jelentettük, most tartották Debelyácsán két napon át az országos református konferenciát és közgyűlést. A debelyácsi református egyház és Debelyácsi egész közönsége nagy szeretettel fogadta a községbe érkező vendégeket. Ágoston Sándor püspök és Kurz Henrik országos főgondnok érkezését harangzugás jelezte, fogadtatásukra Gachal János debelyácsi esperes vezetésével megjelent a presbitérium, ott volt Mirkov Nenád községi jegyző és Tóth Ferenc községi elnök. Az ország különböző részéből érkező többi vendégeket is nagy szeretettel fogadta és szállásolta el a fogadó bizottság.

Csütörtökön reggel istentisztelet keretében ifj. Gachal János szombori lelkész imádkozott, Isten segédelmét kérte a tanácskozásokra. Ezután a lelkészek zártkörű konferenciája következett, amelynek keretében Eng Fülöp sztáriszváci lelkész Újtestamentum szövegmagyarázat alapján biblia tanulmányozás volt. Poth Lajos feketési lelkész előadása következett az eskü és fogadalom az istentiszteleti rendtartásban a biblia és hitvallások mérlegén, korreferens ifj. Gachal János szombori lelkész volt. Csete K. István pacsíri lelkész

a lelkészi, baráti munkaközösség céljairól

tartott előadást, Sipos Mihály kórogyi lelkész pedig az egyházi behivatalnokok minimális fizetésének megállapításáról és kiegészítéséről. Az előadásokat megbeszélés követte. A zártkörű tanácskozásokkal párhuzamosan Árokháty Béla budapesti lelkész, orgonaművész, valamint dr. Karácsonyi Sándor egyetemi magántanár

a kántorokkal megbeszélést tartott az új énekeskönyvről.

Az összegyűlt nagy anyag feldolgozása, amely a közgyűlés résztvevőit egész napon át lefoglalta, programszerűen folyt le. Este 7 órai kezdettel tartották az országos konferencia befejező részét a templomban. Résztvettek: Ágoston Sándor püspök, dr. Kurz Henrik országos főgondnok, Dévay Lajos moravicei esperes, Weimen Péter novivrbázi esperes és a vendéglátó Gachal János debelyácsi esperes, Árokháty Béla budapesti lelkész, dr. Karácsonyi Sándor debreceni egyetemi magántanár, a beográdi KIE vezetői, Mr. Sitters igazgató és Kovancsity ifjusági titkár, Lukácsi István, Magyar Kossa Tibor, dr. Hettesheimer Imre egyházmegyei gondnokok, Stock Károly, Cs. Nagy Samu, dr. Schick Károly, Sepsey István, dr. Tibor Ervin tanácsbírák, idb. Keck Zsigmond, Horváth Lajos, Szabó Zoltán, Glöckner Károly, Kovács Mihály, Jung Krisztián, Hódosy Orbán, Narancsik Pál, Eng Fülöp, Békassy Zoltán, Poth Lajos, Faragó Ferenc, Berta Imre, Baksa Árpád, Weitmann Henrich, Csete István, ifj. Gachal János, Ladi István, Székely Sándor, Sipos Mihály lelké-

szek, az összes egyházakból kántorok és presbiter kiküldöttek,

mintegy kétszázan,

azonkívül bibliás asszonyok és a helybeli hívek nagy tömege.

Az esti istentisztelet a 10. Dicséret elénekülésével kezdődött, utána Berta Imre zmajeváci lelkész imádkozott és igét olvasott, utána dr. Kurz Henrik országos főgondnok megnyitotta a konferenciát. Meghatározott szavakkal bucsuzott a régi énekeskönyvtől és szeretetébe ajánlotta a gyülekezetnek az új énekeskönyvet. Utána következett Árokháty Béla budapesti lelkész előadása az új énekeskönyvről. Ismertette az összeállítás alapelveit, történeti adottságait és eltérését a jelenleg érvényben levő énekeskönyvtől magas szárnyalású beszédben. A gyülekezet észrevétellel figyelemmel hallgatta mind-

A zelabánsági szenátorválasztásokon is a kormány csoportja győzött

Csubrilovics földművelésügyi miniszter szerint az adórendszert hamarosan megváltoztatják

A szenátorválasztások az egész országban az előírt rendben folytak le. A szavazás mindenütt egyhangú volt, kivéve a zetai bánágban, ahol a kormánylistával szemben dr. Sztojadinovics Milán hívei ellenlistát állítottak fel.

A választáson a kormánylista győzött 224 szóval 42 szavazattal szemben.

A horvát bánági szenátorválasztó listán mandátumhoz jutott Vukovics Gyidó Josip volt szubotícai Macsek-párti képviselő is.

Dr. CSUBRILOVICS MINISZTER BESZÉDE

Dr. Csubrilovics Branko földművelésügyi miniszter Valjevon egy gyűlésen beszédet mondott. Foglalkozott valamennyi belpolitikai kérdéssel. Elsősorban a politikai szabadságjogokra vonatkozóan. Kijelentette, hogy

a mostani kormány szabadságot hozott.

Az új kormány két hónapja alatt politikai eszmék miatt senkit nem üldöztek. A kormány a teljes demokrácia megvalósítására törekszik.

A kormány már elkészítette az új választójogi törvényt, amely titkos és teljesen szabad szavazáson alapszik.

A kormány hamarosan a nép elé lép, hogy működéséről az egész ország lakossága véleményt nyilvánítsa.

ÚJ ADÓZÁSI RENDSZER

A miniszter beszéde további során kijelentette, hogy a kormány arra törekszik, hogy

végig, végül a helybeli dalárda Vitkay Gyula karnagy vezényletével bemutatott több éneket az új énekeskönyvből. Dr. Kurz Henrik országos gondnok mondott köszönetet az óriási munkáért elsősorban Árokháty Bélának, aki a munka országlánrészt végezte és mindazoknak, akik az új énekeskönyv összeállításán fáradoztak. Ezzel az új énekeskönyv hivatalos felavatása megtörtént. Utána Dévay Lajos sztáramoravicei esperes meghatározó imával befejezte a konferenciát.

Pénteken, november 10-én 8 órai kezdettel a jugoszláv királysági református keresztyén egyház rendes évi közgyűlése kezdődött Ágoston Sándor püspök és dr. Kurz Henrik országos főgondnok elnöklété mellett. Utána ünnepi istentisztelet volt, melynek keretében imádkozott Szabó Zoltán petrovgrádi lelkész és magas szárnyalású ünnepi beszédet tartott Ágoston Sándor református püspök. A Babos-féle kávéházban kétszáz terítékes közebed volt, utána délután 3 órakor pedig a közgyűlés folytatása és egyben a befejező aktusa következett.

Választások a zágrebi és lyublyanai egyetemen

Zagrebból jelentik: A zágrebi egyetem mezőgazdasági fakultásán vasárnap tartották meg a szakegyesület választásait. Három listát nyújtottak be.

A szélsőséges horvát nacionalisták listája 108, a horvát parasztpárt 82 és a baloldaliak listája 55 szavazatot kapott.

A jogi fakultás szakegyesületében a szélsőséges nacionalisták 217, a horvát parasztpárt 172 szavazatot kapott.

A lyublyanai egyetemen szintén vasárnap tartották meg a választásokat. Győzött a szlovén katolikus egyetemi hallgatók listája 15 szavazattal. A jugoszláv nacionalisták 120, a baloldaliak pedig 43 szavazatot kaptak.

Paradicsomi állapotok a noviszádi Ravanicska uccában

Ismeretlen utonálló megtámadott egy uriaszonyt, üllegehes és el akarta rabolni a kékításkáját

Vasárnap este félnyolc óra felé megdöbbenően vakmerő rablótámadás történt a noviszádi Ravanicska ucca sarkán, átellenben a NAK-pályának Pásztor Mihályné noviszádi uriaszonynál két rokonhölgy volt vendégségben, félnyolckor a háziasszony haza akarta őket kísérni. Elindultak a város felé, a Ravanicska ucca sarkán azonban, mintha a földből nőtt volna ki, alacsony termetű, szürkefelöltös, 18-20 év körüli suhanc ugrott a három nő elé, rávetette magát Pászorné egyik vendégére és

ki akarta tépni kékításkáját kezéből.

A megtámadott uriaszony kétségbeesetten védekezett, erre az ismeretlen öklével az arcába, majd a vállára sújtott s akkorát rántott a táskán, hogy a foggantyúja a kezében maradt.

Pászorné és a kísérőjében lévő másik hölgy segítségért kiáltottak, egyúttal a megtámadott asszony segítségére siettek. A támadó nem kimélte erejét és jobbra-balra szórta az ütéseket, még mindig a táskáért harcolva. Végre közeledő futás zaja hallatszott, erre az ismeretlen az árokba lökte az egyik nőt, a másik kettőt meg akarta ütni, majd

a Nagylimán irányában elmenekült.

A helyszínre érkezők nagy megdöbbenéssel szemlélték a támadás szenvedő hőseit, akiket durván megtépázott, összeszarozott az utonálló. Érdekes, hogy az egész jelenet közvetlen a sarki villanylámpa alatt történt, ami a legnagyobb vakmerőségre vall.

Az ismeretlen nyugodtan dolgozhatott, a városnak ezen a táján nem túl nagy a forgalom és kilométeres közelségben nincs rendőr. A Ravanicska ucca lakói nagy felháborodással tárgyalják a támadást és

lépést szándékoznak tenni az illetékes hatóságnál,

hogy ilyen és hasonló támadásoktól megóvják őket. A lakosság nagy nyugtalansággal tekint a téli napok elé, mert ha most, november elején már ilyen vakmerő támadásokat kezdenek a csavargók, mi lesz akkor, ha beállnak a téli fagyok?...

uj és az eddigénél igazságosabb adózási rendszert vezet-
sen be.

Bosznia-Hercegovina kérdésére vonatkozóan hangoztatta, hogy a boszniai és szerbiai szerbek között nem vonható határ.

AZ ORSZÁG UJJÁRENDEZÉSE

Dr. Korosec lapja, a lyublyanai Szlovenec vasárnapi számában ismét az ország ujjárendezésének kérdésével foglalkozott.

A cikkíró követelte, hogy az ujjárendezést minél előbb hajtsák végre

hogy az ezzel kapcsolatos káros vita megszűnjön.

A JNSZ párt vezetősége határozatot hozott, amellyel Bosznia önkormányzata ellen foglalt állást.

ISMÉT SZÉTVALTAK A NOVIZÁDI RADIKÁLISOK

A noviszádi radikálisok néhány héttel ezelőtt tartott gyűlésén végrehajtóbizottságot választottak, amely azon dolgozott, hogy az országos radikális párt vezetői — köztük dr. Markovics miniszter és Trifunovics Misa — béküljenek ki. A végrehajtó bizottság most vasárnap ülést tartott, amelyen a tagok között ismét ellentétek támadtak. Dr. Prodánovics Zsivko és dr. Ilijics Radusko csoportja egyrészt, dr. Koszics Mirko csoportja másrészt a főbizottság körüli itáiban különvált. Dr. Prodánovics csoportja határozatot fogadott el, amelyben követelte, hogy

a párt vezetősége hívja össze a párt szélesebbkörű vezetőségét

és az döntsön a személyi vitában.

November 16-től, csütörtöktől kezdve, naponként hézagpótló nagy munka közlését kezdjük meg címe:

Kereskedők Iparosok és Gyáriparosok

mindentudó szakkönyve és a mestervizsgák kézikönyve

A könyv tartalma (Folytatás)

A SZÖVETKEZETEK

A szövetkezetek alakítása. — A szövetkezeti tagok jogviszonyai. — A szövetkezeti tagok kiválása. — A szövetkezet szervei. — A szövetkezet felosztása.

A CSÖDTÖRVÉNY

A kényszeregység.

A MUNKÁSBIZTOSÍTÁSRÓL SZÓLÓ RENDELKEZÉSEK

A biztosítás kötelezettsége. — Fizetési osztályok. — A járulék fizetése. — A segély. — A baleset bejelentése. — Egészségügyi intézkedések a munkavállaló életének és egészségének megvédése céljából. — A biztosítás szervezete. — A munkásbiztosító törvényből kifolyó peres ügyek intézése. — A felügyelő. — Büntetések.

A MUNKA EGÉSZSÉGÜGYI FELTÉTELEI

A mosdó. — Szellőztetés. — Világítás. — A fűtés. — Az egészségügyi berendezés. — Árnyékszék.

A MUNKAFELÜGYELŐSÉGRŐL SZÓLÓ RENDELKEZÉSEK — A VÁLTÓJOG

A váltók nemei. — Az idegen váltó tartalma. — A forgatmány-hatírat. — Toldat. — A fizetés ideje. — Váltó prolongáció. — Óvás. — Váltóbirtokos. — Bianco váltó. — A váltószámítás. — Rimesza. — Deviza.

A CSEKK

A clearing. — A csekk a forgalomban. — A csekk tartalma.

BANKÜGYLETEK

Passzív bankügyletek. — Aktív bankügyletek. — Semleges bankügyletek.

ÁRU ÉS ÉRTÉKTŐZSDE — A KONZULOK. — A VÁMÜGY

NEGYEDIK RÉSZ. SZÁMTAN.

Az arab és római számok.

MÉRTÉKEK.

Hosszmértékek. — Sulymértékek. — Folyadék vagy űrmértékek. — Terület mértékek. — Térfogatmértékek. — Időmértékek. — A szögek mértékegysége. — A pénz. — Az általános súly. — A fajsúly. — Műszaki mértékek.

A SZÁMOLÁSI MŰVELETEK ELNEVEZÉSE.

A négy alapművelet. — Összeadás és kivonás. — Szorzás és osztás.

TÖRTEK

Tizedes törtek. — A legkisebb közös többszörös. — A törtek egyszerűsítése.

ALAPMŰVELETEK A TÖRTEKEKEL.

A törtek szorozása. — A törtek osztása.

ZÁRÓJELEK HASZNÁLATA. — A HATVÁNYOZÁS FOGALMA. — A GYÖKVONÁS. — ELSŐFOKU EGYENLETEK EGY ISMERETLENNEL. — ARÁNYOK ÉS ARÁNYPAPIROK. — A HÁRMASZABÁLY.

Egyenes és fordított arányosság. (Folytatjuk)

Temerini cselédlány merész pályafutása Noviszádon

Volt munkaadói nevében megkárosított számos kereskedőt és iparost

A noviszádi rendőrség letartóztatta egy szélhámossággal foglalkozó cselédlányt, aki csalásaival kellemetlen meglepetést okozott számos kereskedőnek és iparosnak.

A letartóztatott Szakáll Böske 21 éves temerini születésű noviszádi cselédlány. Szakáll Böske hosszú éveken keresztül különböző noviszádi családoknál. Néhány hónappal ezelőtt munkahely nélkül maradt és akkor elhatározta, hogy

nem néz újabb szolgálat után, hanem annál jóval könnyebben és kényelmesebben él meg.

Felkereste azokat a kereskedőket és iparosokat, ahol régebben mint szolgálatban lévő cselédlány a munkaadója részére vásárolt. Előadta, hogy ismét a régi helyén szolgálna és munkaadója számára vásárolni akar.

A kereskedők gyanútlanul adtak árut hitelbe.

A vételár behajtásával hosszú ideig vártak. A szélhámosság csak akkor derült ki, amikor végre már egyik-másik kereskedő megunt a hosszú

várakozást és a cselédlány állítólagos munkaadóját fizetésre szólította fel.

Amikor a család kiderült, a károsultak feljelentést tettek a rendőrségen, amely a cselédlányt letartóztatta. Szakáll Böske beismerte, hogy

megkárosította többek között Berger József kereskedőt, Sárközi kereskedőt, Klippel péket a Vasut-uccában, Geiger Béla kereskedőt, Burghard Julianna élelmiszerárut, Verdovec Ferencet és még másokat.

A lány a családokat főleg Szuszedszky János, Berger József és Gruber mérnök volt munkaadói nevében követte el.

A rendőrség ezután is felhívja azokat a kereskedőket és iparosokat, akiket Szakáll Böske szintén megkárosított, de a kárt nem jelentették a rendőrségen, hogy a feljelentést tegyék meg.

Szakáll Böske-t a vizsgálat befejezése után átadják a vizsgálóbírónak.

Dr. Fratucán Szteván noviszádi ügyvéd támadója a törvényszék előtt

Terhelően vallanak a tanúk, a vádlott állhatatosan megmarad amellett, hogy ő a megíladott és nem dr. Fratucán

Makszimovics Szvetisláv büntetőbíró hármastanácsa tegnap délelőtt kezdte meg a noviszádi törvényszéken Milosev Szvetisláv 39 éves noviszádi cipész ügyének tárgyalását. Milosevet, mint megirtuk, azzal vádolja az államügyészség, hogy ez év augusztus 15-ének délutánján

késsel megtámadta az irodájában és meg akarta ölni dr. Fratucán Szteván noviszádi ügyvédet.

Milosev tegnap délelőtt kijelentette a bíróságon, hogy szorult helyzetében volt kénytelen elővenni a kését. Elmondta, hogy dr. Fratucán jogügyi megbízottja volt a vádlott anyjának Arsenin Joca ellen folytatott perében, Arsenintől 15.000

dinárt kellett volna kapni, amiből őt 3000 dinár illette meg. A kritikus napon délelőtt kissé ittas állapotban beállított dr. Fratucán irodájába és kérte az ügyvédtől az öt megillető 3000 dinárt. Az ügyvéd kijelentette, hogy mindössze 1494 dinárt lehetett behajtani s így még az ő költségei sem térültek meg. Milosev ingerülten válaszolt, mire dr. Fratucán kijelentette, hogy ha nagyon keresik ki kinek tartozik, akkor még neki van követelni valója Milosevtől. Nagyon bántotta dr. Fratucán eljárása — mondta vallomásaiban Milosev — s délután ismét felkereste az ügyvédet. Alig lépett be,

az ügyvéd rátámadt, leszidta, majd ütlegelni kezdte.

Ekkor vette ki zsebkését — állítása szerint — ki sem nyitotta, csak védekezésül maga elé tartotta. Dr. Fratucán irodakissasszonya, Krajován Szlobodánka rendőrt hívott, akinek az ügyvéd azt mondta, hogy Milosev őt támadta meg s Mulics

Danilo nevű tisztviselőjét, mire a rendőr bekísérte.

A sértett dr. Fratucán elmondja vallomásaiban, hogy a vádlott délután zsebbe tett kézzel, ittas állapotban és igen ingerülten lépett irodájába s azonnal megkérdezte, hogy mivel tartozik neki. A kérdést olyan fenyegetően mondta, hogy az ügyvéd rosszra gondolt és ellépett Milosevtől, aki ebben a pillanatban bicskát rántott a zsebéből és

hasba akarta szurni.

Másodszor a mellébe akarta döfni a pengét Milosev, akkorra azonban már az íróasztal mögé ugrott s a védelmére kelt Mulics székkel ütötte meg Milosevet. Nem ütlegelték a cipészt, mert egy ütés a fejét érte és Milosev tehetetlenül megállt. Ekkorra megérkezett a rendőr, jöttkor Milosev a háta mögé rejtette a bicskát és becsukta. Mulics látta, hogy Milosev becsukja zsebkését és meg is említette ezt a rendőrnek.

Mulics Danilo, Krajován Szlobodánka, valamint Burlica Mirkó ugyanily értelemben tették meg vallomásukat. Vrtunski noviszádi fegyverkereskedő elmondta vallomásaiban, hogy a támadás napján Milosev revolvért akart tőle vásárolni.

Milosev ezt a bíróság előtt beismerte.

Szimin Vaszilije noviszádi cipész kijelentette a bíróság előtt, hogy mivel közvetlen az ügyvédi iroda mellett van a műhelye, áthallatszott hozzá a veszekedés zaja, s ő kíváncsian benézett az ügyvédi iroda nyitott ajtaján. Csak azt látta, hogy dr. Fratucán és egy másik férfi székekkel üti Milosevet, akinek védekezésül maga elé tartott kezében bicska volt. Arra nem emlékszik a ta-

nu, hogy a bicska nyitva volt-e. Kijelentette, hogy Milosevvel mindössze egyszer beszélt életében, tárgyalását kérte s akkor Milosev nem segített rajta. Ezt csak azért említi meg, nehogy azt higgye a bíróság, hogy pártolni akarja a vádlottat.

A bíróság az államügyész indítványára új tanúk kihallgatása végett a tárgyalás folytatását november 20-ra elhalasztotta.

Csantaviri kereskedő rosszuísikerült mulatása Szuboticán

Ismeretlen tettes 4.300 dinárt klopolt a pénztárcájából

Szuboticáról jelentik: Januskó Bóni csantaviri kereskedő szuboticiai bevásárlása ugyancsak balul végződött. A kedélyes, társaságkedvelő férfi, miután elvégezte bevásárlását, betért a Pósa-féle Manojlovics-uccai vendéglőbe és iddögálni kezdett. Nem sokkal később több csantaviri tűnt fel a láthatóron, Januskót nagy gaudiummal üdvözölték s a kereskedő asztala körül hováhamarabb ötre emelkedett a csantaviriek száma. A földiek között kitűnő hangulat kerekedett, Januskó mindenkinek fizetett.

Reggel kellemetlen meglepetés érte a bőkezű kereskedőt: amikor fizetni akart, észrevette, hogy pénztárcájából négyezerháromszáz dinárt eltűnt. Értésítette a szuboticiai rendőrséget, amely azonnal erőlyes nyomozást indított és még a nap folyamán több egyént előállított. A rendőrség így őrizetbe vette Kesanszki Jeliszaveta pincérlányt, Kesanszki Pérat és Cifra Éva kávéházi énekesnőt, akik szintén Januskó asztala körül voltak.

Bizonyosra veszik, hogy Januskó pénzének eltűnéséhez köze van Cifra Évának, mivel Kesanszki Péra pénzt követelt tőle s azt kiabálta neki, hogy mit sajnál néhány dinárt, amikor olyan sok pénzhez jutott. A vizsgálat folyik.

MUSSOLINI FIÁNAK REPÜLŐUTJA

Madridból jelentik: Bruno Mussolini, a Duce fia, maga vezette repülőgépen Szevillába érkezett. Szevillából az afrikai szigetcsoporthoz tartozó Sal szigetére repül Bruno Mussolini. A Duce fiának utját jelentős események tartják, nem tudják azonban az okot, ami repülőútjára készítette, sem annak célját nem ismeri senki.

BÁNÁTI SZÁRMAZASU AZ ÚJ MAGYAR IGAZSÁGÜGYMINISZTER

Budapestről jelentik: Dr. Radocsay László az új magyar igazságügyminiszter tegnap déli féltilzenként orakor tette le hivatali esküjét Horthy Miklós kormányzó kezébe.

Radocsay László dr. a bánáti Suplyáján született. Egyetem tanulmányai befejeztével, Temes megye szolgálatában lépett a közgazgatási pályára.

Utazás a Sarkvidékre kézigránátos űrzelben

Angol hajóács beszámoló izgalmas „Deutschland“ kalandjáról

Londonból jelentik: William Keithley, a »Stonegate« nevű angol gőzös 39 éves hajóácsa négy vörösre fagyott ujját mutatta, amikor megérkezett egy angol kikötőbe és beszámolt a német »Deutschland« zsebcsirkálón töltött öt napjáról és arról a három ezer mérföldes sarkvidéki útról, amelyet a híres »City of Flynt« fedélzetén tett meg.

A »Stonegate« Délamerikából igyekezett Anglia felé, amikor felbukkant a láthatáron a »Deutschland« és megállította az angol hajót.

Randalls kapitányt és 35 angol tengerészt átparancsolták a német csirkálóra, azután ágyutűzzel elsüllyesztették az angol gőzöst.

— Jól bántak velünk, — számolt be a hajóács, — az ellátás ugyanaz volt, amit a német legény ség kapott. Akinek volt pénze, cigarettát és sört is vásárolhatott a hajókantinban. Tizenkét revolverrel és kézigránáttal fegyverzett német tengerész őrizetére voltunk bízva s ők barátságosan el is beszélgettek velünk. Egyikük elmondta hogy

szepember 3-a óta portyáznak a nyílt tengeren s buvárnaszádoktól és kereskedelmi gőzösöktől kapnak utánpótlást.

— Időnként a fedélzeten torna-gyakorlatokat végeztünk, szükséges testmozgás céljából. Futólépésben kerültük meg a hajóágyuk tornyait. Az egyiket Hinderburg- a másikat Hitler-toronynak nevezik. Abban a kabinban, melyben én voltam elhelyezve több társammal, egy

bronz emléktábla hirdette annak a német tengerésznek az emlékét, akit a spanyol háboruban ezen a helyen ölt meg orosz repülőbomba.

— Valamennyi kabinablak fekete olajfestékkel volt átmázolva, úgyhogy nem láhattunk ki a tengerre.

A »Stonegate« foglyait később átrakták az ugyancsak elfogott amerikai »City of Flynt« fedélzetére. Állig felfegyverzett tizenhét német tengerész zsákmánylegény-sége vezette a hajót. Egyenesen északnak fordultak s a foglyok sokat szenvedtek a hidegtől. Áthaltak az északi sarkkörön s így jutottak el Murmanszk szovjetkikötőbe. A három ezer mérföldes arktikus úton sok embernek megragyott a keze-lába. Az angol foglyok a norvég Tromsöből tértek haza.

SCHUSSNIG ÁLLAPOTA IGEN SÜLYOS

Zürichből jelentik: Dr. Schussnig állapotáról aggasztó hírek terjedtek el. Kezelőorvosai azt a javaslatot terjesztették a bécsi kormánybiztos elé, hogy engedje meg a volt kancellár kórházba szállítását. Schussnigot minden valószínűség szerint az invalidusok kórházába szállítják ápolás céljából.

Agyonlőtte alvó apját egy bajsai gazdalegény

Azért ölte meg, mert ellenezte nősülését

Megrendítő családi tragédia tartja izgalomban a kis Bajsa község és környékének lakosságát.

Makán András 18 éves bajsai gazdalegény egyetlen revolverlövessel megölte apját, Makán Sándor 36 éves jómódu gazdálkodót.

A gyilkosság hétfőre virradó éjszaka történt. Vasárnap este Makán Sándor és a fia is elment hazulról. Makán Sándor éjjel után 3 óráig biliárdozott az egyik vendéglőben. Akkor hazament és mivel a fiát még nem találta ágyában, a kaput nyitva hagyta, hogy a fiu akadály nélkül bemehessen.

Makán Sándor a hálószobában felesége ágya melletti fekvőhelyére lefeküdt.

Nem sokkal később a felesége hatalmas dörrenésre riadt fel. A sötétben látta, hogy egy alak kisuhan a szobából. Lámpát gyújtott és a látványtól, amely eléje tárult, majdnem elájult. A férje átlőtt halántékkal feküdt ágyában, még hörgött.

Az asszony sikoltozva rohant ki és felhívta a szomszédokat. Orvost hívtak, aki azonban

már csak a beállott halált állapíthatta meg.

A csendőrség megindította a nyomozást és csakhamar kitudta, hogy a gyilkosságot nem más követte el, mint a megölt gazdálkodó egyetlen fia, a 18 éves András.

A fiut letartóztatták. Kihallgatása során beismerő vallomást tett. Elmondta, hogy

apját azért ölte meg, mert nem engedte meg, hogy megnősüljön.

Udvarolt egy falubeli lánynak, el akarta venni feleségül. Házassági szándékát közölte az apjával is, aki

kijelentette, hogy addig nem gondolhat a nősülésre, amíg katonai idejét ki nem töltötte.

Ez végtelenül elkeserítette, mert a katonaság kitöltésére még legalább három évet kellett volna várnia. Ezért született meg agyában az a borzalmas gondolat, hogy végez apjával.

Előkereste nagyapja régi revolverét, amelyet az öreg a világháborúból hozott haza. Nyolc golyó volt a revolverben. A fegyvert kivitte egyik rokonuk tanyájára és

ott hat golyót elsütött, hogy kipróbálja, jól működik-e.

Vasárnap már teljesen biztos volt a dolgában. Késő éjszaka megeste apját, amikor hazatért. Mídon láta, hogy alszik, besurrant a szobába.

a revolvert apja halántékára illesztette és elsütötte.

Utána kifutott. A revolvert elvitte Kurányi János nevű barátjához és megkérte, rejtse el. A gyilkosság alkalmával gondja volt arra is, hogy a hatóságokat félrevezesse. Kulcsköteget hagyott a hálószobában, hogy a hatóságok a kulcsköteget tulajdonosát keressék. A kulcsköteget szombaton állította össze utjonnan vásárolt kulcsokból.

Kurányi János a fegyvert a reggel órákban beszolgáltatta a csendőrségnek.

A gyilkosság az egész községben nagy megdöbbenést keltett. Makán Sándornak husz hold földje volt, jó módban éltek. A fiatal Makán Andrást az egész községben jóra való fiúnak ismerték, — általában csak Bándikának nevezték — és most nem tudták megérteni az előre megfontolt szándékát elkövetett gyilkosság indító okait.

Egy francia néger kalandor a négus megbizottjaként szerepelt Genfben

Valutasiber is volt, majd utlevélhamisító „gyárat“ alapított

Párizsból jelentik: A párizsi rendőrség okirathamisításért letartóztatott egy 37 éves Quadeloupe-ből származó Bogat nevű néger. A letartóztatáskor derült ki, hogy Bogat milyen kalandos multra tekinthet vissza. Először 1936-ban hamis iratokkal megjelent Genfben a Népszövetség ülésén és magát az abesszin négus,

Haile Szelasszié követének mondotta,

majd a genfi korzón beült egy autóra és a lopott autóval átment Franciaországba és tárgyalásokat kezdett az olasz követséggel a négus érdekében.

A tárgyalások alatt bizonyos ürüggyel 30.000 lírát csalt ki, aztán visszatért Genfbe és a népszövetségi ülésen,

mint a négus megbizottja felszólt.

Felszólalásával nem volt sikere és a rendőrség leleplezte a csalást. A svájci hatóságok azonnal őrizetbe vették, azonban megmagyarázhatatlan módon sikerült megszöknie és újra Franciaországban tűnt fel. Más név alatt, mint

valutasiber nagy üzleteket bonyolított le

és »gyárat« alapított hamis utlevelek előállítására. Az üzlet igen

jól ment és valami jelentéktelen hibán mult, hogy a rendőrség leleplezte. A mult évben 10 hónapi börtönre ítélték; a börtönben azonban a kalandor betegeskedni kezdett s erre szabadon eresztették. Most okmányhamisítást követett el s ezért került újból a rendőrség kezére.

FŐSZOLGABIRÓI ES RENDŐRELŐLJÁRÓI ÁTHELYEZÉSEK

Beogradból jelentik: A belügyminiszter rendeletileg egész sor dunabánsági főszolgabíróit és rendőrelőljárót áthelyezett. Sztojadinovic Milos becskerekli járási főszolgabíró Szentára, Márcis Szlobodán novakanizsai főszolgabíró szolgabírói minőségben Szubotićára, Bájics Milán szentai főszolgabíró hasonló minőségben Szomborba, Cseleketics Zdravkót szentai rendőrségi előljárót titkári minőségben a noviszádi báni hivatal közigazgatási osztályára, Koszina Richárd vukovári rendőrségi előljárót hasonló minőségben Szentára, Branstetter Jakab odzsaci főszolgabíró titkári minőségben a noviszádi báni hivatal közigazgatási osztályára, Jovánovic Szteván gyakovói főszolgabíró Odzsacra és Putnik Emil becskerekli járási főszolgabíró titkári minőségben a noviszádi báni hivatal közigazgatási osztályára helyezték át.

Halálos csónak-szerencsétlenség a Dunán

Csib közlemben a vizimalmosok csónakját uszályhoz ütötte a hullám, a molnárok a vízbe esek s egyikük elmerült

Szombaton éjjel 10 óra felé halálos szerencsétlenség történt Csibnél a Dunán. Weisz József 20 éves vizimalmos Csipár Janó társaságában késő este liszteszsákokkal rakott meg egy csónakot és kivezett a Dunára, hogy az arra haladó hajók személyzetének eladja. Nem sokkal tíz óra előtt feltűnt egy Noviszád felől Palánkára haladó gőzös, hat uszályt vont maga után. Weiszék azonnal a hajóhoz eveztek, úgy gondolták, amikor mellé érnek, felkiabálnak, hogy vegyenek lisztet. A két molnár nem nagyon értett a kormányzáshoz, tulközel mentek az egyik uszályhoz s

ez okozta szerencsétlenségüket.

Amikor az uszály közvetlen közelébe értek, hirtelen hullám kapta el a csónakot és nagy erővel az uszályhoz csapta. Weisz és Csipár kizuhant a csónakból, amely felborult. Weisz nem nagyon tudott uszni, kétségbeesetten segítségért kiáltott néhány másodpercig, azután elmerült és

nem is került elő többé.

Csipár, aki jó uszó volt, uszni kezdett a part felé, ahonnan Weisz segélykiáltásait meghallotta Zeinert, György és Hubert Péter vizimalmos és csónakba ugorva, azonnal a szerencsétlenség színhelyére eveztek. Csipárt az utolsó pillanatban sikerült csónakba emelni. Weisz holttestét eddig még nem vetette partra a víz. Megállapítást nyert, hogy a szerencsétlenségért senkit nem terhel felelősség, mivel bekövetkeztét a nagy hullámverés okozta.

A pincébe zárta feleségét egy noviszádi vasulas,

mert az asszony hosszú ideig távol volt a háztól

Különös ügyben folytatott vizsgálatot a noviszádi rendőrség. Vörös Borbála 57 éves noviszádi asszony és fia Vörös András 25 éves asztalos-szegéd feljelentést tett Vörös László 58 éves nyugalmazott vasutas ellen. A feljelentés szerint

Vörös László a feleségét egy hónapig zárva tartotta a dr. Bogdána Medákovicsa ucca 17 számú házában lévő lakása alatti pincében.

Amellett a feleségét állandóan életveszélyes fenyegetésekkel illette.

Vörös László hosszú idő óta rosszul élt a feleségével. Az asszony két hónappal ezelőtt megunt a sok civakodást és elment egyik rokonához látogatóba,

ott is maradt egy hónapig.

Amikor újra hazatért, a férje szitkokkal fogadta és kijelentette, hogy megbosszulja magát. Feleségét letuszkolta a pincébe és az ajtót bezárta.

Egy hónapig tartotta a szerencsétlen asszonyt a hideg és nyirkos pincében.

Naponta kevés ételt adott be, hogy éhen ne vesszen. Hiába volt az asszony minden rimánkodása, a kegyetlen férj szive nem lágyult meg.

Vörös Lászlót a rendőrség letartóztatta és folytatja ellene a vizsgálatot.

HIREK

A HÖMERSÉKLET CSÖKKEN

Jugoszláviában az elmúlt 24 órában tulnyomórészt felhős, ködös idő volt, mindössze a tengermeléken volt némi napfény. A hőmérséklet nem változott. A legalacsonyabb hőmérséklet Plevlyén -1, a legmagasabb Rábon +19 fok volt.

Időjárás november 14-re: A hőmérséklet csökkenése várható, a nap folyamán derülés áll be.

A nap kél 6 óra 32, lenyugszik 16 óra 12 perckor.

Beslics miniszter és a dunai bán Szubotican. Tegnap, hétfőn reggel Noviszádra érkezett Beslics Nikola közlekedési miniszter. Beslics Nikola dr. Radivojevics Jován dunai bánnal együtt vonaton Szubotícára utazott, ahol résztvett a szerb hadsereg Szubotícára való bevonulásának emlékünnepején. Az ünnepélyen dr. Lipovics polgármester vezetésével megjelent a város egész vezetősége.

A buza árának emelkedése miatt veszélbe került a hadbavonultak buzaségeje Topolán. Topola község — mint jelentették — a hadgyakorlatra bevonultak családtagjainak segélyezésére csúdként 300 kiló buzaségejt szavazott meg. A segély fedezésére kivett 5 százalékos szociális adót a bánsg is jóváhagyta. Ezt az adót azonban olyan kevesen fizették ezideig be, hogy a szükséges buza megvételéről szó sem lehet. Miután a tervezet elkészítésekor a buza ára 180 dinár volt, ma pedig már 180, az emelkedés erősen érinti az egész segélyadót és nem tudni, hogy a kérdést milyen módon oldja meg a községi előjáróság. A községnek jelenleg nincsen pénze, hogy előre megvehetné a szükséges teljes buzamennyiséget és így amennyiben más megoldás nem akad, vagy a kivett szociális adó hamarosan be nem folyik, feltétlenül kevesebb buza kerülhet majd kiosztásra, mint ahogy tervezték.

214.393 dinárt osztottak ki a szentai járásban a katonai gyakorlatra bevonultak családtagjai között. Szentáról jelentik: Már régebben megalkult a bizottság, mely a szentai járás katonai gyakorlatra bevonultjai családtagjait segélyezi. A bizottság elnöke dr. Pandurovics Velyko járásbíró. A bizottsághoz eddig 1367 segélykérés iránti kérvény érkezett be, melyek közül a bizottság nyolcszázát már el is intézték 214.393 dinárt utalt ki segély címén. A segélybizottságban erősen folyik a munka s néhány napon belül elintézték a többi kérvény is.

Petrovoszelói hírek. Az előjáróság Ferenc Pál városgazda útján a község részére kukoricát vásárol. — Az előjáróság megtiltja, hogy az erdőben olyan emberek járjanak, akiknek ott semmi dolguk. Akiket a csőzök feljelentenek, azokat megbüntetik. — Az utcára senki se engedje ki a kecskét, mert első büntésként 20 dinárt kell fizetniük, ha feljelentik őket. — A Szloga Kaszinó választmányi ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy az alapszabályok értelmében helybeli vendég csak akkor jelenhet meg a Kaszinó helyiségében, ha meghívja valamelyik tag. A szezonnyitó ünnepséget szombaton, november 25-én tartják meg, ünnepélyes keretek között.

Megszurkálta a vadházastársát. Tóth Mária 30 éves noviszádi asszony összeveszett vadházastársával, Dragomirovics Mitával. A szóváltás hevében az asszony felkapott egy kést és Dragomirovicsot összeszurkálta. A férfit beszállították a kórházba, az asszonyt letartóztatták.

Az alvás mint a jellem tükré

Az alvás rejtélye, amely az emberiséget évezredek óta érdekli, a legújabb kutatásokkal közeledik a megoldáshoz. A német tudósok olyan ágyat szerkesztettek, amely a benne fekvő ember minden mozdulatát grafikon-szerűen feljegyzi. Megállapították, hogy az egészséges átlagember nyolcórás alvása alatt, legalább harmincötzör változtatja a helyzetét, s egy-egy teljes nyugalmi állapota legfeljebb 11-14 percig tart.

Minden embernek meg van az alvási módja, amely összeköttetésben áll a jellemével. Az ember alvásának első két órája a legüdítőbb, legmélyebb alvás. Mindegy, hogy az éjszaka melyik szakára esik ez a két óra. Az ilyen »mély alvás« teljesen kielégíti a szervezetet, úgyhogy a többi alvás fölösleges. Edisonnal igazolják ezt a feltevést. A nagy feltaláló néha 48 óra alatt három órát aludt, s teljesen friss volt. Az idegek betegsége a mély alvást megrövidíti, a mozgásokat erősen gyarapítja. Hogy az ideges ember álmosnak érzi magát és ha lefekszik, mégis táncolni volna kedve, ennek oka az agy egy bizonyos megmérgezettsége. A mérget az idegfáradtság szolgáltatja.

Halálozás. Sipos János molli gazdálkodó hosszú betegeskedés után meghalt. Nagy részvét mellett temették el. Temetésén a Késgazdakör nevében Farkas Péter gazdaköri elnök búcsuzott.

MALIGYOSI HIREK. Zelenka Lajos fiatal gazdálkodó ittas állapotban lezuhant a nagy sebességgel haladó kocsirol. A kocsi alá került, de kisebb zúzódásokon kívül komolyabb baja nem történt. — M. Dimitrije és H. Ilja inasok az iskolában összeverekedtek és M. Dimitrije az iskola előtt féltéglával úgy vágta fejbe H. Ilját, hogy súlyos koponyasérülést szenvedett.

Apja terhére szélhámoskodott, hét hónapot kapott egy fiatal maligyosi gazdaleány. Kancsár Vendel fiatal maligyosi gazdálkodó hónapokkal ezelőtt elment Trébusz György maligyosi gabonakereskedőhöz és az apja nevében eladott nagymennyiségű búzát, amelyre azzal az indoklással, hogy apjától felhatalmazást kapott, felvett 19.500 dinár előleget. Mivel a búzát nem szállította le, kiderült, hogy a legény szélhámoskodott, az apjától nem kapott meghatalmazást a pénz felvételére. Az apa nem vállalta a tartozás rendezését és ezért bíróság elé került az ügy. A bíróság a gazdaleányt hét hónapi fogházra és 1200 dinár pénzbüntetésre ítélte.

Gyakori dugulásban szenvedők, kiknek gyomrában és beleiben nagyfokú erjedés mutatkozik, öblítsék át alaposan az emésztőutakat kora reggel egy pohár természetes »Ferenc József« keserűvízzel. A Ferenc József víz használata következtében a nyelvépedék hamarosan kevesbedik és röviddel a bélrekedés kiküszöbölése után máris élénk étvágy támad. Reg. S. br. 30474-35.

Ejtőernyős-ugrás tizezer méter magasból. Moszkvából jelentik: Solodovnik orosz mérnök, november 6-án új csúcsteljesítménnyel lepte meg a világot. Tizezer méter magasból ejtőernyővel kiugrott gépéből és 22 perces légiutazás után, sértetlenül földet ért. A mérnök különleges, teljesen zárt ruhát használt és oxigénes szerkezet szolgáltatva neki a magas régiókban a levegőt.

Három lopás Noviszádon. A noviszádi rendőrség letartóztatta Szilik István szuboticiai születésű 31 éves noviszádi munkanélkülit, aki betört volt munkaadójá, Bosor Anicának Adamovicsa ucca 48 számú házában lévő lakására és elvitt 2000 dinár értékű különböző árut. — Nikolicsin Jován szuboticiai születésű, 32 éves szabót szintén őrizetbe vették, mert ellopta Radics Illés noviszádi cipész télikabátját. Radics Nikolicsinon felismerte a télikabátját. — Dimovics Dimitrije beográdi kávéfőző jelentést tett a noviszádi rendőrségen, hogy a noviszádi vasutállomás közelében, egy éjjeli megszállóhelyen elloptak tőle 310 dinár értékű különböző árut.

FÉNYKÉPKIRAKATUNK UJ KÉPEI. »Korunk hőse« overallban, gázálarccal. — Visszatérnek a németek az orosz földről és a balti tenger mellől. — Torpedót dob a vízbe a repülőgép. — Aknaöv a német kikötő előtt. — Bajbakerült repülők menekülése gumicsónakon. — Dorpmüller német közlekedési miniszter ellenőrzi a megszállt keleti területeket. — Az angol király ellenőrzi London légvédelmét. — Ebéd a német tengeralattjárón. — A török köztársaság elnöke a világ-szépnap étvonalán. — A kínai Selyemút.

Ügyvédi hír. Schwitzer László szuboticiai ügyvéd irodáját Debelyácsára helyezte át.

Száz dinár, száz kiló buza és két kitért fog története. Zsabalról jelentik: Sokica Zsvikó zsabalyi földműves még a mult hó végén 100 dinárt kölcsönzött Radojesin Zsarkó nevű ismerősének. Sokicának nagy szüksége volt pénzre, ezért vasárnap elküldte az anyját Radojesinhez és azt az utasítást adta, hogy vagy a 100 dinárt vagy száz kiló búzát csikarjon ki Radojesinből. Az idős asszony el is ment Radojesinhez, akitől minden áron búzát akart elvinni. Radojesin ezzel szemben késpénzben akarta visszafizetni az adósságot. Sokicának és Radojesin között heves vita fejlődött ki, aminek Radojesin úgy vetett véget, hogy kinyitotta a ház ajtaját és az idős asszonyt kidobta az udvarra. Sokicának esés közben súlyos belső sérüléseket szenvedett és két foga is kitért. Radojesin ellen megindult az eljárás.

Női téli kabátok, kesztyűk, harisnyák, fűzők és melltartók szaküzlete: Fischer J. és Fia, Novi Sad, Trg Oslobođenja 2.

Szegény polgármesternő. Santiagoból jelentik: Chile fővárosában, Santiagóban nagy küzdelem dúl a város polgármestere és a városi tanács között. A városi tanács többsége nincs megelégedve az új polgármesterrel, akinek — szemükben — az a legnagyobb hibája, hogy nő. Graciela Schnake, Santiago első női polgármestere csinos fiatalasszony, férje szenátor és magas állását Aguirre Gerda miniszterelnöknek köszönheti. Gerda alig egy éve került a chilei kormány élére s egyik első ténykedése az volt, hogy a fővárosban női polgármestert nevezzen ki. A férfiméltóságukban megsértett városi tanácsnokok erre az intézkedésre azzal feleltek, hogy a női polgármestert bojkottálták és a tanácsülésektől tüntetően távol maradtak. A chilei fővárosi közönsége feszült izgalommal figyelt, hová vezet majd ez a szivós küzdelem. A tanácsosok megfogadták, hogy mindaddig sztrájkolnak, amíg a polgármesternő le nem mond. A miniszterelnök viszont a végletekig kitart a női polgármester mellett és úgy látszik a csinos polgármesternő sem szándékozik elhagyni a helyét — inkább felveszi a küzdelmet a nyakas férfinemmel.

A szultán, az orvos meg a hárem gyöngye

Konstantinápolyból jelentik: A közoktatásügyi miniszter rendelete értelmében ma vonult nyugalomba dr. Arma orvosprofesszor. Az orvostanár többek között arról is híres volt, hogy ő volt Abdul Medzsidnek, az utolsó szultánnak az utolsó udvari orvosa.

Ezzel kapcsolatban felelevenítik, hogy a szultán egy ízben késő éjszaka sürgősen magához hívatta.

— Képzeld, — szöjt hozzá öfelsége — az én drága Fatimém súlyosan megbetegedett.

Fatime a hárem »gyöngye« volt. Az öreg szultán bolondulásig imádta ezt a fiatal, 18 éves leányt.

— Mi baja van tulajdonképpen, feleséges uram? — kérdezte az orvos.

— A hasán barna foltok keletkeztek — válaszolt a szultán — s ezenkívül rendkívül magas láza is van.

Az orvos néhány pillanatig gondolkozott s aztán így szólt:

— Hát majd meg fogom vizsgálni s akkor meglátjuk...

A szultán felugrott s ökölbe szorított kézzel rohant az orvos felé:

— Mit, te meg akard vizsgálni az én kincsemet?... Meg akard tapogatni a hasát... Te örült vagy... Holnap reggel felakasztatlak!

Öfelsége háromszor tapsolt és a főeunuch belépett a terembe. Rendkívül okos ember volt. Lecsaplaptotta a szultán haragját s a következő megoldást ajánlotta:

— Leterítjük az odaishkot egy lepedővel s csak testének azt a részét hagyjuk szabadon, ahol a barna folt látható. Az orvos fejére pedig egy kendőt illesztünk úgy, hogy csak az egyik szemével is csak a barna foltot láthassa.

Szöröl-szóra így történt.

— Persze — mesélte jóval később az orvosprofesszor — semmit sem tudtam megállapítani. Az odaishkot kórházban betegedett meg s nyomorultul halt meg.

Hogyan pusztult el a Maanar gözös? Lisszabónból jelentik: Mint már jelentettük, az angol hadügyi kormány utasítása szerint a brit kereskedelmi gözösöket ezentúl felfegyverzik és így lehetővé teszik, hogy a gözösök harcolhassanak a német buvárnaszádokkal. A Maanar nevű angol gözös is ágyukat szerelt a fedélzetére s az ágyukat ládafedelekkel, zsákokkal takarta el. Hogy mindez mennyit használt, azt a mentőcsónakokkal menekült angol személyzet mondja el a következőkben: A nyílt tengeren szembetalálkoztunk egy német naszáddal, melynek kapitánya felszólított bennünket a megállásra. Ez meg is történt. Milyen helyt a naszád közelebb jött, parancsnokuk kiadta az utasítást a lövegek szabadadátételére. Pillanat alatt eltűntek az ágyukról a ládák és zsákok, egyik tiszt beállította a löveget és tüzelt. A gránát a naszád mögött esett le. Most a buvárhajó teljesen feljött a vízből, fedélzetén megszólaltak a lövegek. Nem tudjuk, ki volt az ördögi lény, aki ott célzott, de már a legelső lövés telibe találta ágyunkat, úgyhogy meg kellett adni magunkat. A németek, bár erre a nemzetközi kódex már nem kötelezte őket, megengedték, hogy mentőcsónakokba szálljunk s csak aztán süllyesztették el a hajót. Megtehették volna azt is, hogy — mivel tüzelünk rájuk — az egész személyzetet kiirtják.

Az iskolán kívüli népnevelés, minden egyesület első kötelessége.

Nívós műsort, jó szórakozást ígér a noviszádi Katolikus Jótékony Nőegylet évadnyitó előadása

Jelentettük, hogy a noviszádi Katolikus Jótékony Nőegylet szombaton, 18-án tartja évadnyitó előadását, amellyel az egyesület megkezdi őszi jótékony munkálkodását a karácsonyi segélykiosztás sikere érdekében. A szombati megnyitó műsor

nívós, igen jó szórakozást ígér, kitűnő műkedvelők változatos, érdekes számokkal szerepelnek.

Lesz szavaltat, harmonikaszámok, egyfelvonásosok, magánszám, magyar dalok, táncszámok. Fellépnek a legjobb noviszádi műkedvelők: Opasits Margit, Kuntz Irénke, Kende Ferike, Vig Erzsébet, Barth Sanyi, Bibics Gitta, Barth Domonkos, Wack Imre Paszt Ernőné, Jakab János, Jakab Irénke, Gruber Muci, konferál: Bauman Cilike, Lütze Méci és Szebényi Margit.

Az előadás iránt igen nagy érdeklődés nyilvánul. Már bizonyos hogy telt ház tapsolja végig a Nőegylet évadnyitó előadását.

«(★)»»»»

Kitűnően sikerült a szombori Csokonai délután. A Szombori Magyar Közművelődési Egyesület vasárnap délután tartotta első kulturdélutánját, melyet Csokonai Vitéz Mihály emlékének szentelt. A Magyar Olvasókör nagyterme teljesen megtelt érdeklődő közönséggel. Magassy Antal elnök bevezető szavaiban olyan áldozatkészre hívta fel a hallgatóság figyelmét, amellyel a szlovenszói magyarság a magyar kultúrák megőrzését lehetővé tette. Felhívta a szombori közönséget, foglalkozzék egy magyar egyesületi otthon létesítésének gondolatával. Csokonai életét és munkásságát ismertető előadást Bernhardt-né Dömötör Aranka olvasta fel, nagyszerű előadóképessége csak emelte az amúgy is élvezetesen megírt felolvasás hatását. A felolvasást szavaltatok, énekszámok tarkították. Liebhart Éva, dr. Müller János és Németh Géza Csokonai »Tempefői« című vígjátékából adott elő két jelenetet. Az előadás érdekességét növelte újszerű beállítás, ugyanis a jeleneteket hangjátékszerűen adták elő. Dr. Müller János a »Bukergető« és »Szerelem dal a csikóbőrös kulacschoz« című költeményeket olvasta fel a tőle már megszokott készséggel. Rendkívül bájosan hatott az »Alku« c. vers Liebhart Éva és Németh Géza tökéletes előadásában. Kondler Nándor két Csokonai dalt énekelt és pedig »A rózsabimbóhoz« és »Az áomhoz« címűeket, melyeknek zenéjét Molnár Antal szerezte. Kondler Nándor újból tanujelét adta annak, hogy jóhangu énekes, akit mindenkor szívesen hallgat a közönség. A Kaszáló egyesületi dalárda kettős négyese nagy hatással énekelt el »A reményhez« című Csokonai dalt, »A tihanyi ekhóhoz« előadásával pedig a Magyar Iparos dalárda kamara vegyeskara aratott osztatlan sikert, Hengen harnagy vezényletével. A zongora kíséretét Kiss János zenetanár látta el nagy megértéssel s ugyanő vezette a kaszinódalárda kettős kvartettjét is.

★

Kitűnően sikerült »A bor« szombati esti előadása. Szombat este adták elő harmadszor a Daloskör műkedvelői »A bor« című Gárdonyi darabot, a közönség nagy érdeklődése mellett. Az előadás kitűnő volt, a szereplők mind a legjobbat nyújtották, úgy, hogy nagy sikert értek el. Előadás után hajnalig tartó tánc volt.

SZINHÁZ-FILM

Mi újság a filmvilágban?

A »Halálós tavasz« a készülő legújabb magyar film. Alig két hete, adtunk hírt Zilahy Lajos »Gyümölcs a fán« c. színművének készülő filmváltozatáról, máris arról számolhatunk be, hogy az új magyar irodalomnak ez a finomlelkű, érzelmes írója első, nagyszerű regényéből a »Halálós tavasz«-ból forgatókönyvet készít. A szerelem tavaszáról és a szerelem feltartóztatlan szenvedélyéről szóló regényt mindenki ismeri, sok tízezer példányban forog közkézen magyarul és francia, német, angol, amerikai kiadásait további száz-ezrek olvasták. A filmen a regény alakjai lépnek a vászon elé és hűségesen pergetik le azt a történetet, amelynek tökéletes, érzelmes hangszerelést a forgatókönyv igyekszik átmenteni. A film különben tökéletes és intim kamara-filmül készül, az illusztris író szerint,

a »Halálós tavasz« filmje a lélek apró rezdüléseit és viharzó tornádóját tiszta játékkal és a szavak belső kifejezésével akarja kifejezni.

A főszereplők: Karády Katalin és Szörényi Éva a legnagyobb elragadtatással készülnek szerepeikre. Boldogok, hogy végre egy százszázalékosan irodalmi magyar filmben játszhatnak.

★

A magyar filmvilág átszervezése. A »Filmszervice« ez a népszerű magyar filmszakmai szervezet, a maga keretébe tömöríti azokat a film dramaturgokat, akik mint a filmkamara tagjai, évek óta foglalkoznak filmkészítéssel. A szervezkedés tulajdonképeni célja a magyar filmtermelés minél tökéletesebb alapokra való helyezése,

egyben szociális védelem a film-producerek alacsony díjazásai ellen. — Ugyancsak átszervezték az M. M. O. E. (Magyar Mozisok Országos egyesülete) filmkölcsonzóvállalati központot is, amely átszervezést a magyar társadalom hathatósabb védelméről kiadott törvény rendelkezései tették szükségessé. Így az M. M. O. E. Dr. Toldy Zoltán személyében új elnököt kapott, aki különben évek óta kitartóan tevékenykedett a filmkölcsonzásban. Az egyesület új mérnök szakértője Simonyi Vilmos, aki Magyarország egyik legismertebb filmtechnikai és filmipari szakembere.

★

»Mámor« — a legújabb francia filmszláger. Két különös, egyedülvaló ember egymást hajszolása, fájdalmas vergődése ez a film. Két olyan emberé, akiket a Sors nem egymásnak teremtett, egyik sem tud a másik kedvéért megváltozni s végül is kiáradva, megcsömörödvé távolodnak egymástól. Természetesen a filmbe a halál is beleszól s míg az egyik valóban a halálba menekül, a másik, az élőlátt, cseppet sem irigyléreméltóbb annál, akit eltemetnek. Körülbelül ez a meséje ennek a francia filmnek, amely néhány szép felvétellel rapszódikusan beillesztett fi-

nom jeleneteivel talán különösebben fel sem tűnne, ha

a film tulajdonképpen nem lenne a lélekelemzésnek valósgos iskolafilmje,

a freudizmus legérzékenyebb lelki-kutatásainak tipikus materiája. A nagy sztár: Gabin, megint csak ismert, nagy verista képességeit adja. Ismerjük mindazt, amit csinál, szinte már érdektelenné válik. Nagy hibája ez az annyira tökéletes francia filmgyártásnak. Agyonjátszatják a sztárokat, akik kifáradva, elhasználva már csak sablonossá vált gesztusaikat hozzák. Így untuk meg Harry Baurt is. Pedig Jean Gabint még sokáig szeretnénk volna látni.

★

Német kémfilm — Gustav Fröhlichel. A háború szokatlanul felendítette a kémtörténeteket és így a kémfilmeket is, amelyekből az utóbbi években a németek valóban nem egy egészen tökéletes kémfilmet adtak. Így láttuk most az »Asszony a tűzvonalban« címűt, amelynek főszerepeit Charlotte Susa és Gustav Fröhlich játsszák. Egy német tiszt és az oroszok házára kémkedő szép asszony tragikus szerelme a történet, amelyért a filmet tulajdonképpen Németországban sietve levették a műsorról és csak az

»Ufa« külföldi szervezei kölcsönzik ki a filmet semleges országokba,

nehogy a német filmközönség ma mesterségesen kitenyészett orosz szimpátiáit ezzel is csökkentse. Amit a kémek működéséről mutat a film, valóban izgalmas, de még izgalmasabb a kémelhárító osztály működése. Tempója, jó meseszövése és gazdag kiállítás van a filmnek és a szenzációra éhes nagy közönségre hatni is tud. Gustav Fröhlich, a német filmben már régén nélkülözött kedvenc most is kitűnő, míg partnere: Charlotte Susa valóban szép, de annál nehezebben mozog. Merev. Hiányzik a rutin és elsősorban a jó rendező. Ez különben majdnem minden újabb német film hibája.

★

Baj lesz a színes filmekkel. A háború, de elsősorban a tengeri blokád rövidesen nyomasztólag fog hatni az európai filmiparra, amelyre előreláthatólag már a közeljövőben

nem kerül színes amerikai film Európába.

A színes kópiák ugyanis mérhetetlenül drágák és Európában megközelítőleg sem készítenek olyan tökéletes színes kópiákat, mint Amerikában. A színes negatívumokat Európába küldeni, a mai tengerelattjáró háború idején kockázatos. Amerika idejé filmszezonja különben a színes film jegyében folyik le és soha nem álmódott filmóriásokat készítenek színes eljárással. Európában eddig egyedül Angliában készültek színes filmek, így legutóljára a hivatalosan is támogatott »Viktória-királynő« film, azóta azonban egyetlen színes film sem került műtermi vetítésre.

Válogatott műsorral szerepel Noviszádon Konszantinov Bojka szófiai operaezenésnö

Közölte már a Reggeli Ujság, hogy szerdán, november 15-én, a női zenei egyesület rendezésében, a noviszádi újságírók segélyalapja javára Noviszádon fog hangversenyezni Konszantinov Bojka a szófiai opera koloratura énekesnője, a beográdi operaház állandó vendége.

Konszantinova válogatott műsorral lép a noviszádi közönség elé: Grecsanyincv, Brahms, Gounod, Delibes, Mozart, Massenet, Meyerbeer, Offenbach, Rossini, Romaszki, Prokopov, Spaszov és más szerzeményeit fogja énekelni. A bolgár operaezenésnőt, Por-desz Alfréd, a beográdi opera karnagya kíséri zongorán.

Konszantinova hangversenye Iránt nagy érdeklődés mutatkozik a noviszádi közönség körében. A jegyelővétel már erősen folyik, ezért ajánlatos, ha mindenki elővételben szerzi be jegyét mert így nem kell a színházi pénzárnál várakoznia. Jegyelővétel a Szlávia könyvkereskedésben (telefon 24—95). Jegyárak 10—50 dinár között. Diákok igazolvány felmutatása ellenében 5 dináros diákjegyet válthatnak.

«(★)»»»»

Táncvizsga, teadélután Topolán.

Szombaton este fejezte be táncanfolyamát Landau Géza tánctanár. A műsoros táncvizsga óriási sikert aratott és a táncterem zsúfolásig megtelt. Sulai Ilonka és Hauk Mancika magyar kettőst mutattak be nagy sikerrel. Bécsi keringőt Rajcsán Katica, Almási Mancika és Szatmári Mancika táncoltak olyan sikerrel, hogy többször meg kellett ismételnök. Hornyák Ilonka és Szatmári Bözsike skót táncot, Csöke Bözsike pedig keleti táncot lejtettek, sok tapsot kaptak. A táncok bemutatása után Major Irénkét szépségkirálynővé választották, udvarhölgyei Kókai Bözsike és Sulai Ilonka lettek. Mindhárom szép jutalmat is kaptak. A vizsgát reggelig tartó tánc követte. — A Jótékony Katolikus Nőegylet vasárnap tartotta második idei jótékony-célú teadélutánját a Bakai-féle vendéglőben. A teadélután kitűnően sikerült. A Jótékony Nőegylet november 19-én műsoros Katalin estét rendez. A Katalin-bál az évad legjobb mulatsága szokott lenni és most is valószínűleg az lesz.

★

Zsufolt héz nézte végig az »Egy bolond százat csinál« vasárnap délutáni előadását. A noviszádi Református Olvasókör hosszú időre elvetette a műsor gondot, mert az »Egy bolond százat csinál« című operettnek olyan nagy sikere van, hogy még sokszor előadják majd. A vasárnap délutáni előadást is zsufolt ház nézte végig és a közönség nem győzött eleget kacagni a fényesebb-nél-fényesebb jeleneteknek és a szereplők nagyszerű alakításának.

A Cigány Molon. A moli Polgári Dalkör műkedvelői november 19-én, vasárnap előadják a Cigány című népszínművet.

★

Becsei gyermektáncosnő nagy sikere Beográdban. Vasárnap, 12-én délután nívós és kitűnően sikerült táncdélután volt Beográdban a Kolarceva zadrugában. A táncdélután keretében többek között fellépett Vécsey Klárika is, a kiváló becsei kis táncművésznő, akinek művészetében már sokat gyönyörködött Bácska közönsége. Vécsey Klárika balettet táncolt, menüettet és kozáktáncot olyan nagy sikerrel, hogy a közönség nem akarta leengedni a szinpadról. A tapsból bőven kijutott Kovács Magda táncanárnök is, aki Vécsey Klárikát tanítja és művészi fejlődését irányítja.

KÖZGAZDASÁG

Kényszeregyezséget kért a párisi Louvre-áruház

A nagy üzemműköltések és a forgóőke-hiány okozta bukását

Párisból jelentik. Aki a francia fővárosban járt, aligha mulasztotta el, hogy a Louvre képtárai mellett megtekintse a hasonlónevű nagy áruházat is, minden európai áruház mintaképét. Ez a hatalmas vállalat most

kényszeregyezséget eljárs megindítását kérte

és a párisi törvényszék azt el is rendelte.

A francia főváros gazdasági köreit nem érte váratlanul a különben világszerte szenzációként ható esemény. Egy idő óta az áruforgalom kedvezőtlen alakulása és a költségek növekedése megzavarta a francia áruházak egyensúlyát, úgyhogy többször szanaló eljárásához kellett folyamodni. A Louvre-áruházat erős pénzügyi strukturája hosszabb ideig átszolgált ugyan minden válságban, de a végletekig mégsem bírta a tempót. Ez az áruház a legutóbbi években főként a pénzügyi szükségletek növekedése és a készpénz hiánya miatt tűntetett fel, mindössze tizenhat és félmillió frank, amiből 11 millió frankot már visszafizettek. 1937/38-as mérlege 12 millió frankos tartozást tüntetett fel, viszont 7 millió készpénzt és váltókat és 41.6 millió értékű árut mutatott ki és 24 millió frankkal szerepeltette az adókat. Két év óta a társaság az előző években tartalékoltt összegekből fedezte a

veszteségeket. 1937-ben ez a veszteség 19 millió frank volt; 1937/38-ban — bizonyos takarékosági rendszabályok után —

6 millióra szorították le a deficitet.

A nagyáruház az üzemműköltések megnövekedésének áldozata. 1936 óta a francia áruházakban a munkabérek és fizetések 110 százalékkal emelkedtek: ugyanakkor súlyosbodtak az adóterhek, míg az árak emelését szigorúan ellenőrizte a hatóság; a népfrent-kormányok idején anyagilag meggyengült közönség hirhadt »vásárlószertrájk«-ja is hozzájárult az áruházak helyzetének megrendüléséhez.

A Louvre-részvénytársaság már egy évvel ezelőtt nagy szanalási tervet dolgozott ki, amely 80 millió frank értékű jelzálogkötvény kibocsátása mellett néhány ingatlan eladását is javasolta. (A részvénytársaság tulajdonában van egyebek között a Hotel du Louvre és a Hotel Crillon. — előkelő szállodák.) Ez a terv azonban, a viszonyok miatt, nem valósulhatott meg.

Uj hitelt keresett hát a vállalat, főleg arra a célra, hogy az üzemet megújítsa és modernizálja.

Különbféle francia és más országban bankokkal tárgyaltak, ezek között a nemrégiben megbukott Mendelssohn bankházzal is. Végül is jelzáloggal biztosított kölcsönt vettek fel. Ami-

kor a háboru kitört, a bank felmondta a kölcsönt; ez kényszerítette a részvénytársaságot a fizetéseképtelenség bejelentésére.

A nyári hónapokban zárva volt a nagyáruház. Csak október 3-án nyílt meg, tehát egy hónappal a háboru kitörése után. Az időközben megtörtént újjászervezés azt jelenti, hogy amerikanizálják a bevásárlási és eladási módszereket és hogy minimumra csökkentik a költségeket. Most még, az azóta eltelt idő rövidsége miatt, nem lehet látni, hogy ezek a módosítások mennyiben használnak az áruházaknak

A háboru kitörése után eleinte általában csökkent a nagyáruházak forgalma, de később, amint az illető vállalat korszerű cikkekkkel (katonai holmik, légvédelmi eszközök stb.) ellátták magukat és ezeket árusították, megjavult az üzletmenet. Nagy lehetőségeket ígér az áruházaknak a postacsomagüzlet is: tudniillik

a vidékre költözött párisi lakosoknak szükséges árukat postán elküldik.

Egyébként a Louvre hitelező bankja veszteség ellen be van biztosítva azoknak az értékes ingatlanoknak révén, melyekre követelése be van táblázva.

»»»»» * «««««

Jugoszlávia 20.000 vagon szenet ad el Olaszországnak. Beogradból jelentik: A legutóbbi jugoszláv olasz gazdasági tárgyalás során megállapodás jött létre arra vonatkozóan, hogy Jugoszlávia szenet szállít Olaszországnak. A Jug. Kurir értesülése szerint a létrejött megállapodás értelmében Olaszország a jövő évben 20.000 vagon szenet vesz át Jugoszláviától. A szén legnagyobb részét a Drávabánságból szállítják.

A benzin fogyasztás és autóforgalom korlátozása

Megjelent a benzin fogyasztás és autóforgalom csökkentéséről szóló rendelet, amely felhatalmazza a kereskedelmi és pénzügyi minisztereket, hogy rendelettel szabályozzák a benzin eladásának és motoros eszközök közlekedésének korlátozását.

Jól beavatott helyen úgy tudják, hogy a rendelet a luxus autók forgalmát jelentősen korlátozza. Valószínű, hogy az

autótaxik, teherautók és autóbuszok szabadon közlekedhetnek majd,

de nem korlátozzák az állami és önkormányzati szervek luxusautóinak forgalmát.

ROMÁNIÁBAN ISMÉT EMELKEDETT A NAFTA ÁRA

Bukaresti jelentés szerint Romániában ismét megállapították a petróleum termékek átlagos árát. A motorok részére szükséges nehézőlaj árát ismét felemelték. Októberben még 260 lej volt az ára száz kilónként, ma már 450 lejbe kerül. Az áremeléssel kapcsolatosan emelkednek a román petróleum vállalatok részvényei is.

Népművelés a magyar jövő legfőbb biztosítéka. Felvilágosításért forduljon a Közművelődési Tanácshoz.

A szultánnak, az utóbbi évek sorozatos katonai katasztrófái után elment a kedve a háboru folytatásától s a tizenhat évi küzdelem után huszonöt évi »fegyverszünetet« kötött.

Temesvár ugyan a félholdé maradt, de a török uralom véget ért Magyarországon, örökre.

A fegyverszünet tizedik pontja »közönséges gonosztevőknek« nyilvánította azokat a magyar vagy erdélyi alattvalókat, akik török területéről fegyveresen magyar földre lépnek.

Ezzel aztán lehullott a magyar égről a fényes csillagok egyike, de csak azért, hogy nemsokára fel-tündököljön helyette a legragyogóbb mindenik közt.

A KISÉRTŐ

— Tehát jól megértett, báró ur? Mallory báró, a Kollonics Lipót államminiszter által szervezett titkos kémosztály főnöke meghajolt a bíboros előtt.

— Megértettem. eminenciás uram. Longueval kapitányt, Rákóczi Ferenc bizalmasát kísértetbe kell ejtenem s meg kell vásárolnom, hogy elárulja a fejedelem féltett titkait.

— Ugy látom? az értelme még nem hanyatlik, báró ur. Csak ugyan erről van szó.

— S ha a kapitányt sikerül levennem a lábáról?

— Hagyja el a föltételes módot, báró ur. A kapitányt meg kell szereznie a számunkra, föltétlenül.

— Meg fogom szerezni, eminenciás uram.

A bíboros kitekintett a nyitott

(320)

ablakon s az olyan miniszter sóhajával, akinek súlyos államgondok terhelik a lelkét, a következő magyarázatot vetette oda régi testőr-főnökének és cinkostársának.

— Az európai helyzet hirtelen aggasztóvá vált, báró ur. A szegény kis bajor herceg, József Ferdinánd, akit a haldokló spanyol király trónutódjául nevezett ki, váratlanul elhunyt. Eppen most kapok erről jelentést.

— Szegény, ártatlan kicsike! — sajnálkozott a kémfőnök ördögi vigyorgással.

— Ah, igen, ez szomorú eset és számítani lehet rá, hogy mindenféle gonosz pletyka fog szárnyra kelni a váratlan haláleset nyomán. Holmi méregport fognak emlegetni, az ugynevezett Successionspulvert.

— S föllevenitük a közelmúltból a hirhadt mondást, hogy tudniillik »van még abból a retetkből, amely Wallenstein kertjében termett«.

Kollonics összeráncolta a homlokát: ez a gonosz mondás ugyanis ő tőle származott. De csakhamar tultette magát hérencének szemtelenségén s így folytatta, mintegy önmagával beszélgetve:

— A spanyol trón tehát ismét örökös nélkül maradt s ehhez képest a versengés megint kiújult a francia király s a mi felséges urunk között. A dauphiné legyen-e a hatalmas spanyol birodalom s vele együtt Németalföld, Milánó, s az Indiák, vagy pedig a mi Károly főhercegünké? Ezt a kérdést a kard fogja eldönteni, báró ur s így pár évi béke után újra háboruba fogunk keveredni XIV. Lajossal, akár mérget vegyünk reá.

— Ertem az összefüggést. eminenciás uram. Ebbe a súlyos mérkőzésbe nem bocsátkozhatik bele a német birodalom, háta mögött a forrongó Magyarországgal s Magyarországon Rákóczival. A Rákóczi-problémát tehát most már sürgősen el kell intézni, még pedig véglegesen.

— Erről van szó, ön jól megértett. Magyarországon odáig fajultak a viszonyok, hogy csak egy szikra kell, hogy minden felrobbanjon. Ezt a szikrát Rákóczi ajkáról várják. Elég, ha ő azt mondja: »veletek vagyok« s az átkozott rebellis faj rögtön fegyvert ragad.

— Tehát el kell oltani a szikrát, mielőtt elroppenne. Hiszen ez egy-

szerű földadat, eminenciás uram. Bizonyosan van még egy adag abból a Successionspulverből, nemde?

— Ah, báró ur, önre nagyobb-szerű földadat vár, mint amire gondol. A bajor herceg esete után erről szó sem lehet. Két ilyen haláleset egymás után az egész keresztény világ gyűlöletét és megvetését vonná reánk. Rákóczit bele kell sodorni, hogy a magyar összeküvés élére álljon és így vérpádra jusson, ez a földadvány.

— Jelentettem már eminenciának, hogy a fejedelem Villars öröfnak, a francia követnek közlekedését és ajánlatait visszautasította. Azóta nincsenek újabb megfigyeléseink.

— Nagy szegénységi bizonyítvány a kémosztályról, tisztelt báró ur. Villars fecsegő, kórhely ember, amellelt meghitt barátja a savoyai hercegnek; Rákóczi sokkal megfontoltabb s óvatosabb, sem-hogy ilyen ember előtt megnyilatkozzék. De azóta már du Héronnal, a lengyel követtel is tárgyalt, mikor az a minap Bécsben járt s legutóbb du Feriol márkitól kapott írásban és szóbeli üzenet útján a háboru esetére igen komoly ajánlatokat.

Mallory báró eltátotta a száját.

— A politikai kémosztályt nem terheli felelősség, — hebegte zavartan, — hogy ezekről nem volt tudomása.

Kollonics megvető mozdulattal tett a kezével.

— Szerencsére van egy sokkal jobb titkos szervezetem, mint az öné, báró ur. Önöket csak azért

A malmok 320 dinárért kínálják a nullás lisztet a Prizadnak

A buza tényleges ára 200—202, a szárított tengeri 140 dinár

A tőzsdelap árjegyzései azt mutatják, hogy a buza, liszt és tengeri árak állandóan emelkednek, azonban a hivatalos tőzsdelap szerkesztősege talán túl szemérmes és nem meri a való helyzetet közölni, mert a tényleges árak sokkal magasabbak azoknál, amit a tőzsde hivatalosan közöl a nyilvánossággal. Ma ugyanis a tényleges helyzet az, hogy

a malmok a nullás lisztért 320 dinárt kérnek a Prizadtól. A malmok a buzáért 200—202 dinárt fizetnek, míg a szárított tengeriért a kereskedők és vásárlók 140 dinárt is kínálnak, de a földművesek még ilyen áron sem adják el. Hasonló a helyzet az ótengerinél is, amelyet még 150 dinárért sem lehet kapni. Napról-napra emelkedik a zsir ára is és egyes hentesek már 17 dinárt is kérnek a zsirért.

A Prizad most meginduló vásárlásai érdekes és kényes kérdést tesznek időszerűvé. Az aratás után a gabona kereskedők nagy mennyiségű buzát kínáltak fel a Prizadnak, az azonban nem tudta átvenni a buzát a hivatalos 160—162 dináros árfolyamon. Később, amikor a kínálat tartózkodóbb lett és az árak emelkedtek, a Prizad közbenjárására miniszteri rendelet jelent meg,

amely szigorú büntetés terhe mellett elrendelte, hogy kereskedők, — akik buzát ajánlottak fel a Prizadnak, de az nem vette azt át, — kötelesek akkor kiszolgáltatni a Prizadnak a buzát, amikor a Prizad akarja. A Prizad azonban hajlandó ezért 1—2 dinár bonifikációt fizetni a kereskedőknek.

A Prizad a felajánlott buzáknak nagy részét még mindig nem vette át, de ha megindul a buza exportja, valószínűleg át fogja venni.

Nagy kérdés azonban, hogy a kereskedők minden kilátásba helyezett fenyegetés ellenére leszállíthatják-e majd 160—162 dináros áron ezt a buzát, amely ma már 200—202 dinárba kerül és talán még jobban meg fog drágulni.

A kereskedők ugyanis jórészt földműveseknél lekötött, de még át nem vett buzát ajánlottak a Prizadnak. Nincs azonban olyan földműves, aki ma az augusztusi áron adná el a buzát. Így a kereskedők önhibájukon kívül nem szállíthatják a buzát, amelyet felajánlottak a Prizadnak. Kereskedő körökben most nagy 'érdekfőrdés' várják, hogy milyen helyzet alakul majd ki a buza átvételénél, mert ha a földműves nem adja a lekötött buzát, a kereskedő minden büntetés ellenére sem szállíthatja a Prizadnak, amit felajánlott.

***

A világ nyersolajtermelése

(Budapest, november.) — A Magyar Statisztikai Szemle utolsó számában nagyon érdekes összeállítást közölt a világ földolajtermeléséről. Alábbi adatainkat onnan vettük, de csupán az 1938. év adatait közöljük, mégpedig az egyes államok részéről termelt

mennyiség csökkenő sorrendjében, tekintet nélkül a világrészekre.

Az áttekinthetőség érdekében ezenkívül az egyes birodalmak gyarmatait, az angol dominiumokat, az egyes államok egyéb módu fennhatósága vagy befolyása alatt álló, valamint most a

hadviselő felek részéről meghódított területeket »fennhatóság« gyűjtőnévvel az illető főhatalomnál csoportosítottuk. Lengyelország termelését a német távirati iroda folyó évi szeptember 16-i közlése alapján osztottuk meg Németország és a szovjet-unió között. Egyben a világtermelés százalékát is kiszámítottuk.

A számbeli adatok a következők:

	Az 1938 évi termelés ezer tonnában	A világtermelés százaléka
Amerikai Unió	164.153	60.34
Szovjet-fennhatóság:		
Oroszország	28.859	
Lengyelország	371	
Összesen:	29.230	10.74
Venezuela	28.071	00.34
Angol fennhatóság:		
Irak	4.272	
Trinidad-sz.	2.495	
Bahrein-sz.	1.139	
Burma	1.049	
Borneo	907	
Kanada	864	
Brit-India	317	
Egyiptom	226	
Arab'á	67	
Összesen:	11.336	4.17
Irán	10.359	3.80
Holland-India	7.398	2.72
Románia	6.603	2.43
Mexikó	5.654	2.08
Kolumbia	3.014	1.11
Argentína	2.430	0.89
Peru	2.100	0.77
Német fennhatóság:		
Németország	552	
Lengyelország	136	
Ausztria	63	
Csehszlovákia	19	
Összesen:	770	0.28

Japán és Formóza	356	0.13
Ecuador	302	0.11
Olasz fennhatóság:		
Albánia	127	
Olaszország	13	
Összesen:	140	0.05
Francia fennhatóság:		
Franciaország	72	
Marokkó	3	
Összesen:	75	0.03
Magyarország	43	0.02
Bolivia	14	0.01
A világtermés összege	272.044	100.00

Dr. Tombor Jenő

«««***»»»

□ A Németországba irányuló jugoszláv fakivitel kedvezőtlen kilátásai. Beogradból jelentik: A Németországba irányuló fakivitel teljesen megszűnt. Ennek oka az, hogy a Németországban levő faárak egyáltalán nem felelnek meg a Jugoszláviában érvényes faáraknak. Éppen ezért azt hiszik, hogy a Németországba irányuló fakivitel nem veszi igénybe azt a 4.7 millió márká értékű rendkívüli kontingenst, amelynek exportját még a múlt héten is várták fakeskedői körökben. A kedvezőtlen fa árak miatt a szlovéniai fakitermelők szövetsége azt javasolja, hogy a fa árának megállapítása tekintetében újból tárgyaljanak az illetékes jugoszláv és német tényezők. Ezekre a tárgyalásokra, azonban csak a januári bécsi jugoszláv-német gazdasági megbeszélésen kerülhet sor és kérdés, hogy akkor sikerül-e az áremelkedést a németekkel elfogadtatni.

tartom, hogy ezt az igazán titkos kémhálózatot elleplezzék.

A kémfőnöknek elég oka lett volna, hogy szegyenkezve lehorgassza a fejét, de sokkal régebbi idő óta dolgozott ő együtt Kollonicsal, semhogy az ilyen kifakadásait tulságosan tragikusan vehette volna. Aztán meg, ha nem volna komoly szüksége éppen öreá, miért fizetné s miért tárgyalna most is óraszámra vele?

— Du Feriol ajánlata itt van másolatban a kezeim között, — folytatta Kollonics. — Pénzt és fegyvert ígér Rákóczinak, ha a háború kitörésével egyidejűleg a fölkelés élére áll. Biztosan tudjuk, hogy Rákóczi a franciáknak eddig még nem válaszolt. De hogy felelni fog, arra éppen elég biztosíték Bercsényi, aki már hónapok óta türelmetlenül sürgeti nála az eldöntő lépést.

— S ezt a választ kell megszereznünk Longueval kapitány révén! — kiáltotta a báró s halkán elfütytyentette magát. — Most már igazán értem, eminenciás uram.

— Na csak hogy leesett végre a hályog a szeméről, — mondotta gunyosan a miniszter. — A többi pár szóból meg fogja érteni. Rákóczi tegnap Bécsbe érkezett lebetegedő nevéhez, miután előzőleg hosszasan tanácskozott Bercsényivel s más elégtelen főurakkal. Vele jött Longueval kapitány is, aki teljesen bírja a bizalmát. A kapitány csak pár napig marad Bécsben, mert szabadságot kapott, hogy hazalátogasson Belgiumba. Mérget vehet rá, báró ur, hogy a

kapitány fogja elvinni Rákóczi választát egyenest Párisba, magának XIV. Lajos francia királynak!

A báró, akinek pedig ezer cselszövényben és orgyilkosságban volt már része, megborzongott a biboros tervének nagyszerűségétől. Elcsábítani Rákóczi legbizalmasabb emberét s megvásárolni tőle a legfélelbebb titkokat, amelyekről csak ketten-hárman tudnak s amelyek vérpadra juttatják azt, aki elárulnak!

— Tud valamit, eminenciás uram Longueval jelleméről? — kérdezte a báró fölcsodáva ámulatából.

— Művelt, szellemes és becsületes ember, de hiu, költséges és kártyás, hozzá még nyakig uszik az adósságokban. Nem lesz tulságosan kemény dió.

— Mégis, eminenciás uram, előkelő állású ember és éppen mert hiu, olcsón nem fogja adni a becsületét.

— Ah, hagyja ezt, báró ur, — szólt a biboros megvetően, — már unalomig ismerem ezt a finálét. Ez egyszer nem kell alkudoznia. Itt van ezer arany s jegyezze meg, hogy erre a célra kész vagyok még többször is a zsebbebe nyulni.

A báró hajlongva vette el a pénzt s távozni akart. Kollonics visszatartotta.

— Tudnia kell még báró ur, hogy a kapitány a Fehér Elefántban lakik s ugyanott szállt meg több régi tisztjára, akik szintén szabadságot kaptak, köztük egy Rochefort nevű, akinek Longueval száz arannyal tartozik, egy kártyavesztéséből kifolyólag.

— Köszönöm, eminenciás uram, ezek megbecsülhetetlen utbaigazítások, annál is inkább, mert Rochefort-t személyesen jól ismerem, ha ugyan ugyanarról a személyről van szó. Megyek a Fehér Elefántba s ha minden jól megy, még ma éjjel nyélbe ütöm a dolgot.

— Reggel mindenesetre jelentést kérek, hogy mennyire halad!

Félóra múlva már a Fehér Elefántban volt Mallóry báró, aki díszes lovagi öltözetében, már ugy bécsi mérték szerint igen előkelő és tekintélyes megjelenés volt.

A helyiség több tágas teremből állott s a beavatottak azt is tudták, hogy a hátsó teremben, amelyhez hosszú folyosó vezetett, éjszánkint szerencsejáték folyt.

Az asztaloknál szerte jómódu bécsi polgárok s hivatalnokok üldögéltek s az egyik teremben vagy négy-öt császári tiszt, akiken meglátszott a szabadság gondtalan állapota.

Mallóry báró egyenest ebbe a terembe lépett s rögtön megismerte Rochefortot, akivel, bizony már jórógen, egy fiatalkori élmény hozta közeli viszonyba.

— Ah, milyen szerencse! — kiáltotta a báró a közönségesen felül álló ember nagy hangján. — Nem csalódom, csakugyan ön az, Rochefort, kedves barátom!

Rochefort éles tekintetet vetett a kiabáló ur felé, de nem egykönnyen ismerte föl a tekintélyes külsejű férfiuban azt a vékonypéruz, fiatal legényt, akivel valamikor egy ideig egy kenyéren élt.

— No nézze meg az ember, — kedélyeskedett a báró, — talán már meg se ismer! Elég lesz, ha a keresztnevemet megmondom? Nem mindennapi név, nehéz elfeledni: Zdenko. Mallóry Zdenko.

Rochefort meglepett mozdulattal tett, aztán fölállott az asztaltól s a báróhoz sietett. A régi ifjúkori barátsággal nyújtotta feléje a kezét s a jószívű ember örömevel mondotta:

— Igazán, Mallóry, azt hittem, ön már csak egy elkallódott emlék, semmi több. S ime, most itt terem, a maga, mondhatnám, tekintélyes valóságában. Szemmel látható, hogy ugyancsak fölvitte Isten a dolgát, előkelő, gazdag ur lett, mi?

— Hát hiszen nem panaszkodom kedvesem. Báróságot szereztem a kardommal, tudja, magyar báróságot, vadaskerti előnévvel. De hát ön! Hiszen már kapitány, teringtett! De ülünk le, kedvesem s beszélje el, hogy mi mindent élt át, amióta elszakadtunk egymástól s hogy jelenleg mi járatban van Bécsben. Eltöltünk együtt egy pár vig napot, ugy-e?

— Uraim, engedjék meg, — szólt Rochefort udvariasan a többi tiszt-hez, — egy régi pajtásomra akadtam s önöknek terhükre volna végighallgatni ömlegéseinket. Jöjjön báró ur, ülünk oda a sarokba s ön kezdje az elbeszélést, mert az ön története mindenesetre fényesebb.

(Folytatjuk)

AZ

Vasár...
elszöve...
utolsó...
követke...
henőre...
1. NA...
2. Iszt...
3. Trg...
4. Tex...
5. Szlá...
6. Voj...
7. Rap...
8. Rad...
9. NFE...
10. Mah...

A JU

VÁLÓ

A vá...
ban lef...
több k...
gyar sz...
patot 1...
a Jug...
s...
A já...
Jesz a...
sabb m...
joszláv...
ligamér...
fogják...
most ö...
Az o...
tetében...
pesti k...
tés. Az...
azonban...
szűnt I...
pa létre...

ASZT

A no...
nya ma...
Maros-v...
re kérj...
sét. —

BÁCSKA

Ha ösz...
Stüszér...
De nem...
Barátság...

5

1. Me...
mo...
2. Ki...
3. Ki...
ság...
gon...
4. Mit...
rut...
5. Ki...

Kérdé

szabads...
Felele...
Kérdé...
Felele...
Saavedr...
Kérdé...
Ocskay...
Kérdé...
csövek?...
Felele...
Kérdé...
stíliú...
Felele...
első ter...
történte...

ISMÉT A NAK VEZET AZ IFJUSÁGI BAJNOKSÁGBAN

Vasárnap játszották le a noviszádi alszövetség ifjúsági bajnokságának utolsó őszi fordulóját. A csapatok a következő sorrendben tértek téli pihenőre:

1. NAK	9	6	2	1	20:5	14
2. Isztra	9	5	3	1	17:5	13
3. Trgovacski	9	5	2	2	27:8	12
4. Textil	9	4	4	1	14:6	12
5. Szlávia	9	3	4	2	15:7	10
6. Vojvodina	9	4	2	3	13:12	9
7. Rapid	9	2	3	4	10:11	7
8. Radnicski	9	2	3	4	8:19	5
9. NFK	9	2	0	7	4:31	4
10. Makkabi	9	1	0	8	4:30	2

««(★★★)»»»

A JUGOSZLÁV ÉS ROMÁN VÁLOGATOTT BUDAPESTEN

A válogatott mérkőzéssel kapcsolatban lefolytatott tárgyalásoknak máris több komoly eredménye van: a magyar szövetség lekötötte a román csapatot 1940. áprilisára.

a Jugoszláv válogatottat pedig 1940 szeptemberére Budapestre.

A játékezők közt is szorosabb lesz a kapcsolat a jövőben: a fontosabb magyar bajnoki mérkőzéseket jugoszláv bírók, a fontosabb jugoszláv ligamérkőzéseket pedig magyar bírók fogják vezetni s ez a gyakorlat már most ősszel megkezdődik.

Az országok közötti serlegturna tekintetében majd csak később, egy budapesti konferencián lesz végleges döntés. Az eddigi megbeszélések szerint azonban remény van rá, hogy a megszünt Európa-Kupát pótló Duna-Kupa létrejön.

««(★★★)»»»

ASZTALI TENISZ

A noviszádi alszövetség választmánya ma este félnyolc órai kezdettel a Maros-vendéglőben ülést tart, amelyre kérjük az összes tagok megjelenését. — A vezetőség.

««(IIII)»»»

BÁCSKA—VINKOVCEI CIBÁLIA 5:1

Ha összekerül a Bácska s Cibália. Stilszerű volna, hogy ez amaz cibálja; De nem stilszerű, hogy Cibáliát Bácska Barátságos meccsben ötször megcibálja.

FANYAR TÓBIÁS

5 kérdés:

1. Melyik regény hőse Quasimodo?
2. Ki volt Áskulap?
3. Ki írta meg a török hódoltság történetét Magyarországon?
4. Milyen hosszú a pesti nagykőrút?
5. Ki írta a Twist Olivert?

Válasz

regnapi kérdéseinkre

Kérdés: Ki a vezére a hindu szabadságmozgalomnak?

Felelet: Mahatma Gandhi.

Kérdés: Ki írta a Don Quijotet?

Felelet: Miguel Cervantes de Saavedra (1547—1616).

Kérdés: Ki játszotta először Ocskay brigadérost?

Felelet: Fenyvessy Emil.

Kérdés: Mire valók az audioncsövek?

Felelet: A hang erősítésére.

Kérdés: Miért nevezik a nagy-stíliú csalást panamának?

Felelet: Mert a Panama-csatorna első tervezésénél nagy csalások történtek.

„A magyarok sokkal jobb játékkal megérdemelten győztek“

Utóhangok a vasárnapi nagy mérkőzéshez

A hatodik jugoszláv—magyar válogatott mérkőzés ideális futballidőben folyt le s ez is hozzájárult ahhoz, hogy a szépfekvésű BSK-pályán mintegy 20.000 főnyi közönség gyűlt össze, köztük Jevrem Tomics testnevelési miniszter, Kukavicsics tábornok a hadügyminiszter megbízásából, Aracsics testnevelési osztályfőnök, Lázics beográdi rendőrigazgató, Bakách-Besenyei báró beográdi magyar követ s természetesen mindazok a vezető személyiségek, akiknek a sporthoz és futballhoz csak valamelyes közül is van.

A mérkőzést szinte percnyi pontossággal negyedhárom órakor kezdték. A két csapat (Jugoszlávia kék ingben, Magyarország meggyipiros ingben a jugoszláv illetve magyar címerrel) egyszerre bukkant fel az alagútból s udvarias tapsot kapott. A zenekar előbb a magyar himnuszt játszotta (meglehetősen rosszul, csárdás-ütemben), utána a jugoszláv himnuszt. Mindkettőt fődetlen fővel, vigyáz-állásban hallgatta végig az óriási embergyűrű, csak a jugoszláv válogatott jobbszélsője: Gaisovics felemelte megmagáról. Nemcsak a magyar, de a jugoszláv himnusz alatt is összefont karral álldogált, nevetgált és diskurálgató szomszéd társával, meglehetősen lefontva a hangulat ünneplésségét...

NEM VOLT VITÁS A MAGYAR GYŐZELEM

Aki ért a futballhoz, mindjárt az első tapogatózó percekben láthatta, hogy a magyar csapat lényegesen jobb ellenfelénél s legfeljebb a balszerencse ütheti el a győzelemtől. Technikában, taktikában, fejjátékban és erőnlétben óriási különbség volt a magyar csapat javára s a mérkőzés, mint nem egy beográdi néző is megjegyezte, szinte macska-egérharc volt.

A jugoszláv csatársor az első félidőben mindössze négyszer jutott a magyar kapu elé, a második félidőben talán még ennyi komoly helyzete volt. Csak a mérkőzés utolsó 10 percében volt látszólagos jugoszláv fölény, mert akkor a magyar csatársorban Kiszely bekötött fejjel szédeltett a pályán, Tóth balszélső pedig sántított s így a magyar együttes csak az eredmény megtartására törekedett.

Győztes csapatban rendszerint mindenki jó, vesztes csapatban mindeki rossz. Ez áll körülbelül a vasárnapi mérkőzésre is, bár a magyar együttesből még így is kimagaslott Sárosi III, Balogh, Tóth, Bíró és Polgár. A jugoszláv csapatból éppen a két Jugoszlávia-játékos: Lovrics kapus és Perlic balszélső tűnt ki, míg a BSK-játékosok csődöt mondtak.

SPORTSZERŰ ÉS TÁRGYILAGOS KÖZÖNSÉG

A beográdi közönség jobb volt, mint a beográdi csapat. Egyszer-kétszer, amikor úgy látszott, hogy a hazai csapat is kezd lendületbe jönni, hatalmas hangorkánál biztatta kedvenceit, de aztán látta, hogy hiába a biztatás és abba is hagyta. Nyugodtan, a szakértő tárgyilagos szemével figyelte a küzdelmet s nem egyszer megtapsolta a magyar akciót.

Mindkét magyar gól után hosszantartó taps hangzott fel s ugyanígy bucsu-

zott el a 20.000 ember a levonuló magyar csapattól is. Sárosi dr. mondta a mérkőzés után: »Többször jártam már Beogradban s azelőtt sem volt soha panaszom a közönségre. Ma azonban még az eddigieket is felülmúlóan sportszerű és tárgyilagos volt a nézőtér.«

LAPVELEMENYEK

Vreme: A magyar csapat egységesebb, önfeláldozóbb és kiforrottabb játékkal teljesen megérdemelte a győzelmet. A kapustól a balszélsőig mindenegyes ember együttműködött s fejjátékban a magyarok klasszissal multak feül minket... A jugoszláv csapat szörnyű csalódást keltett. Wütrich játékezetése korrekt és tekintélyt parancsoló volt, semmitsem lehet kifogásolni rajta.

Politika: A magyarok sokkal jobb játékkal megérdemelten győztek... A magyarok elsőrangú futballt játszanak s minden beográdi vendégszereplésük attrakció. A jugoszláv csapatnak szerencséje illetve a magyar csapatnak balszerencséje volt, mert különben még nagyobb arányú eredmény született volna... A jugoszláv csapat kudarcáért Szimonovics Boskó szövetségi kapitány felelős a rossz összeállítás miatt. Wütrich játékezetéséhez hasonló jót már régen nem láttunk. A közönségnek nem volt igaza, amikor kétlizen tiltakozott az ítélete ellen (egy meg nem adott gól és egy megadott szögletugrás miatt).

Nemzeti Sport: Remek csapatmunkával győztünk Beogradban. A két fedezetor közti különbség döntött. Sárosi III a mezőny legjobbjá. A magyar csapat okosabban és pontosabban játszott, a legnagyobb dicséret azonban remek küzdőszelleméért illeti. Nem volt szép játék, de annál nagyobb küzdelem. Ha Kiszely pontosabban lő, nagyobb arányú győzelmet arathattunk volna... A jugoszláv csapattól általában többet vártunk... Wütrich jól vezette a mérkőzést, külföldi pályán a magyar csapatnak jobb játékezetőt el sem lehet képzelni.

MÉRKŐZÉS UTÁN, A VONAT INDULÁSAIG

A magyar csapat a nagy csata után visszatért az elegáns Bristol-szállóba (amelyben többek közt dr. Macsek helyettes minisztere-nök is lakik). Amikor a játékosok átöltözve lejöttek az étterembe uzsonnázni, már közel százfőnyi szurkoló várta és ostromolta őket aláírásért. A belépő Pluhár Istvánt is olyan lelkesedéssel fogadták, mintha a két magyar gól közül legalábbis egyet ő rugott volna. Szinte nehéz eldönteni, hogy ki népszerűbb: Pluhár-e vagy Sárosi Gyurka...

A Bristolból az egész társaság a Bolyai Farkasba, a beográdi magyar főiskolások egyesületébe indult, kivéve vitéz Ginzery Dénes, Holló Zoltán és Gálffy András vezetőket, akik a szálloda halljában a jugoszláv szövetség vezetőit várták tárgyalásra.

A Bolyai Farkas talán anyagi erejét is felülmúló vendégszeretettel várta a magyarországi vendégeket, akiket Bicskei elnök köszöntött fel. Beszédére a játékosok nevében Pluhár válaszolt, aki itt is olyan jó szónok-

nak bizonyult, mint a mikrofon előtt. Jó hangulatban eltöltött óra után (amely alatt csak a bekötöttfeji Kiszely érezte magát rosszul), a csapat visszament a Bristolba, majd onnan az Astoriába, ahol

a jugoszláv szövetség társasvacsorát adott a magyar csapat tiszteletére.

Utána, 22.50 perckor elindult az egész társaság, vissza Budapestre. Valamennyien hálókocsin utaztak, hogy a nagy nap fáradalmait kipihenve, reggel már megkezdjék otthon a szokott munkájukat, a hétköznapokat.

««(IIII)»»»

Futball-eredmények

ODZSACI: OSC—JSK (Kula) 2:0 (1:0), elsőosztályu bajnoki, góllövők Poosz és Mészáros.

NOVIVREBASZ: Dulcis—Sport (Szombor) 5:1 (2:0), elsőosztályu bajnoki, góllövők: Rapp (2), Janjekovics, Gömöri és Pál illetve a Sport részéről Mayer.

ZÜRICH: Svájc Olaszország 3:1 (1:1), 20.000 néző. A svájci gólokat Aebi (2) és Monnard, az olaszokét Puricelli rugta. Az olasz csapat öt tartalékkal játszott.

Csehmorva Védnökség: Náchod—Sleszka Osztrava 2:1, Prostějov—Pardubice 3:1.

BOROSZLÓ: Csehmorva Védnökség—Németország 4:4 (4:2), 40.000 néző. A mérkőzést a jugoszláv Mika Popovics künöbön vezette.

EGER: Magyar B) válogatott—Eger 10:2 (6:1), 2000 néző.

ZAGREB: Gragyanszki—Hajduk 6:0 (3:0), a két héttel ezelőtt félbeszakított ligamérkőzést vasárnap folytatták.

««(IIII)»»»

A tekéző sport hírei

A noviszádi Vénac összes játékosait kérjük, hogy ma este 8 órára jelenjenek meg a Beck (Bauer)-pályán a Zmajevác elleni bajnoki mérkőzés lejátszására. — A vezetőség.

A noviszádi Radnicski összes játékosait kérjük, hogy ma este félnyolc órára jelenjenek meg a Kott-pályán. Innen együtt megyünk a Vugrin-pályára a Zseleznicvár elleni bajnoki mérkőzésre. — A vezetőség.

««(IIII)»»»

Rövid sport hírek

A Szerb Ligában vasárnap a következő mérkőzések lesznek: Noviszád Vojvodina—beográdi Jugoszlávia, Beogradban BSK—Szlávia és BASZK—Zemun, Borovón Bata SK—szubotici ZsAK, Szkoplyében Gragyanszki—Jedinstvo.

A Horvát-Szlovén Ligában a vasárnapi Gragyanszki—Hajduk mérkőzés után az élcsoport sorrendje a következő: 1. Gragyanszki, 2. HASK, 3. Szarajevói ASK.

Szkoplyében újra megalakult az »SK Jug 1928«. Az egyesület két évvel ezelőtt megszűnt illetve beolvadt a Szláviába. Most újra önálló lett.

A zragebi Croatia ökölvívó csapata 7:3 arányban győzött a varazsdini Szlávia felett.

A magyar nemzeti bajnokságban vasárnap a következő mérkőzések lesznek: Szolnok—Ujpest, Szeged—Hungária, Kassa—Taxisok, Törekvés—Bocskai, Nemzeti—Kispest, Haladás—Gamma és Ferencváros—Elektromos.

Kik az új Nobel-dijasok?

Orlando az atomenergia felhasználását, Ruzicka és Butenandt a hormonok megismerését tanulmányozta

December 10-én a stockholmi Koncerthuset gyönyörű nagytermében az emelvényre felvonulnak a Nobel-dijasok, hogy átvegyék a svéd uralkodó kezéből az emberiség szellemi életének legnagyobb kitüntetését, a Nobel-díjat. Más években a Nobel-díj kiosztását, az esélyes jelöltek neveinek találgatását nagyobb érdeklődés kísérte, most ebben a novemberi korszakban, amikor az ezévi Nobel díjasok nevei nyilvánosságra jutnak, érthetően

kisebbszenció,

hogyan ki lesz az a néhány ember, aki a Koncerthuset emelvényének karosszékéből megilletődötten fogadja a svéd demokrácia és az egész művelt világ ünnepsését.

Idén a modern tudomány hatalmas alakjai kapják a Nobel-díjat olyan kutatásokért, amelyeknek hatása talán sokkal nagyobb lesz, mint azé a katasztrófákkal terhes korszaké, amelyben élünk. Ez az európai háború bizonyára »egészen más« utakra tereli a jövőt, de azok a kutatások, amelyeket Ruzicka professzor, Orlando és a többiek végeztek,

évszázadok emberiségének életébe nyulhatnak bele — jótékonyan.

A kémiai Nobel-díjat Ruzicka zürichi és Butenandt berlini professzor kapta. Ruzicka a szexuálhormonok tudosa és munkássága majdnem teljesen lehetővé teszi a nemi életet szabályozó anyagok szerkezetének és hivatásának megismerését. A hormonális rejtély volt az a végső lezárt kapu, amelyen az orostudomány és a biokémia hiába döngött. A szerves élet gyökeréhez jut az közel, aki a hormonok működéséről valamit megfejt és Ruzicka meg Butenandt professzor munkája ezt tette. Ha

a jövő emberisége testileg-lelkileg egészségesebb lehet,

akkor ebben nagyrésze van ennek a két professzornak. Butenandt sterin-tanulmányai szintén a hormonális világból valók, a sterinek szerepe: az életfolyamatok szabályozása.

Most adták ki a múlt évi kémiai Nobel-díjat is, amelyet Kuhn heidelbergi professzor szintén szerves kémiai munkásságáért kapott.

A fizikai Nobel-díj nyertese Lawrence Ernest Orlando kaliforniai egyetemi tanár, aki Rutherford és a nagy cambridgiek munkásságát folytatta. Cyclotron nevű felfedezése az atombombázás és az atomenergia felhasználásának lehetőségeit tökéletesíti.

Szegedről jelentik: Az Egyetem Barátai Egyesülete orvosi szakosztálya elhatározta, hogy tiszteleti tagjai sorába választja Gerhart Domagk eberferdi tanárt, akit az 1939-i orvosi Nobel-díjjal tüntettek ki. A neves kemoterapius és pathológus ez év márciusában Szegeden előadást tartott és ugyanakkor kapta meg az egyetemről a Klebelsberg-émlékérmét.

BEOGRÁDI ÉRTEKTŐZSDE

Devizák; (kinlátat — kereslet dinárokban) + 28.5% prim.

November 13.

London (egy font 174.10—170.90, Páris (100 frank) 98.85—96.55, Newyork (100 dollár) 4485—4425, Genf (100 svájci frank) 1005—995, Milánó (100 lira) 226.55—223.45, Amszterdam (100 holl. frt.) 2386—2348, Berlin (100 márk) 1783.89—1766.12, Brüsszel (100 belga fr.) 726—714, Szaloniki (100 drachma) magánkliring 36.78—36.08, Newyork magánkliring 5520—54.80, Berlin magánkliring 1440—1420.

Allampapírok: 7%-os beruházási kölcson — 99, 7%-os Hip. bankkötvény — 98.50, 8%-os külföldi kölcson — 93.50, 7%-os külföldi kölcson 90.50—89.75, kötés 90, 4%-os agrárkölcson — 52.50, 2 1/2%-os Ratna Steta 436—435.75, kötés 436.50—436, 6%-os béglukó 81—80.75, 6%-os dalmát agrár 76—75.50, kötés 75.75, 6%-os erdőkötvény 74—73, kötés 74.50.

Részvények: Narodna Banka 7150—7050, kötés 7100, Agrarna Banka kötés 208—207.

NOVISZÁDI TERMENYTŐZSDE

Buza, bácskai, Noviszád környéki 198—200, Szombor környéki 196—193, középbácskai 198—200, felsőbácskai 200—202, tiszai uszály 200—202, bácskai és bánáti dunai uszály 198—200, bégai uszály 199—201, tiszai csatornai uszály 200—202, felsőbánáti 196—199, szerémi Duna 193—195, szerémi 196—198, szlavóniai és baranyai 197—199. — **Rozs** bácskai 72 kilós 2%-os 145—150, Árpa 64—65 kilós bácskai és szerémi 155—157.50, bácskai és szerémi tavaszi 68/69 kilós 185—190, baranyai tavaszi 69/70 kilós 195—200. **Zab,** bácskai, szerémi és szlavóniai 148—150, **Tengeri,** bácskai, tavalyi 144—150, bánáti tavalyi 141—143, tavalyi indai paritásban 144—145, sáritott vrsaci paritásban 136—137, sáritott indiai paritásban 139—140. — **Buzalisz** bácskai és bánáti átlomásról nullás gg és g 290—300, kettes 270—230, ötös 250—260, hatos 230—240, hetes 200—210, nyolcas 130—140, szerémi és szlavóniai átlomásról nullás gg és g 235—295, kettes 265—275, ötös 245—255, hatos 225—235, hetes 195—205, nyolcas 130—140. — **Buzakorpa** jutazsókokban bácskai és szerémi 117.50—120, bánáti 115—117.50. **Fehérbab,** bácskai és szerémi 2%-os, zsák nélkül 360—370. — **Szavóniai »Ella«** burgonya 87—89. **Ser-tészir** 25 kilós kánákban brutto nettóért 1600—1625. Irányzat: szállár. Forgalom: közepes.

KÜLFÖLDI TŐZSDEZÁRLATOK

Zürich: Beograd áru 10, Páris 9.50, London 17.30, Newyork 446, Brüsszel 72, Milánó 22.50, Amszterdam 236.75, Berlin 177.50, Szófia 5.40, Bukarest áru 3.40.

VIRÁGOSKERTBEN. A földmunkák alkalmával előkerülő kártévköket pusztítsuk el, a növényi hulladékokat (hullott lomb, szárrészek, gyökerek) vigyük a komposzttelepre, hogy trágyát készítsünk belőlük.

T U D J A - E M Á R

hogy a német termőterületnek csak 0.79 százalékán természetesen gyümölcsöt és zöldséget. Mégis a természet gyümölcs és zöldség értéke az egész mezőgazdasági termelés értékének 20 százalékát jelenti. 1936—37. évben a természet gyümölcs és zöldség értéke kerekén 965 millió márká volt, az egész mezőgazdasági termelés értéke pedig 4.678 millió márkát jelentett.

November 18-án a noviszádi katolikus ófthonban Nagy műsoros est táncsal

a noviszádi Katolikus Jótékony Nőegylet rendezésében. Szindarabok, ének, harmonika, táncszámok. Az előadás pont 9 órakor kezdődik.

APRÓHIRDETÉSEK

ugy hétköznap, mint vasárnap egy szó 1.— dinár, vastagbetűs 2.— dinár. A legkisebb apróhirdetés ára 12.— dinár. Hirdetéseket a másnap lapra délután 3 óráig, szombaton déli 12 óráig veszünk fel. A hirdetési adó a hirdetőfelet terheli.

URANIA MOZI, NOVISZÁD

MA PREMIÉR

Éjjeli kaland

(Verliebtes Abenteuer)

OLGA CSEHOVA PAUL KLINGER HANS JUNKERMANN

Dér után nem messze a tél. Megfázásnál, náthánál, eldugult orrnál kenjük egy csepp ezerjő

„Növényharmatot”

az orriukakba. Tüstént újra szabadon kapunk levegőt és a baj elenyészik. Óvást! A »NÖVÉNYHARMAT« csak zöldséges csomagolásban valódi! Ára patikákban, boltokban 12 dinár. 7351

ALLAST KERES

SZORGALMAS, megbízható házaspár házaséleti allást keres. Cim: Noviszád, Szarajevszka 11. 7427

ELADÓ

JOKARBAN lévő használt biliárdasztal olcsón eladó. Csak személyesen tárgyalok. Gombár, Temerin. 7450

KERESLET

FODRÁSNÓT, csakis jó vas- és vízzondolót keres »Franciska«-szalon, Noviszád IV., Jelaciceva 15. Belépés azonnal, vagy december 1-ig. Fizetés 600—800 dinár. 7408

Fehéreműhöz érte VARRÓLÁNYOK gyakorattal felvétetnek. Alekszandra Adamovicsa 2, Noviszád. 7449

FIATAL PÉKSEGÉDET felvesz Ler Péter, pék, Temerin. 7451

KÜLÖNFÉLE

Dr. FILIPON CRÈME a legjobb és legkedveltebb nappali krém. Ára helyben és vidéken 14.— dinár. Apoteka Kuchler, Vrsac. 2474

FIAT Wanderer, D.K.W.

gépkoesi képviselő AUGUST KUTALEK. Noviszád, Kr. Petra II. 63. Tel. 31-06.

»MUZIKA«

Noviszád, Kralja Petra II. 47. Hegedűk, gitárok, Hohner, Rauner stb. harmonikák. Javítások. Hangolása az összes hangszerre. — Olcsó árak. Pontos kiszolgálás. 5883

Akácia

2—3 éves, kitérő 250—300 cm magas példányok nagyon olcsón kaphatók »HORTUS« kertészeti telepek, Szubotica, Postafiók 26. Telefon 66. 450

SZEPLŐT, pattanást, hámlást, orrvörösdést és más arctisztatlanságot pár tégely használata után biztosan eltüntethet DARUVARI krém minden szaktüzetben kapható. Háromsarkos nagy doboz 15.—, kis doboz 7.50 dinár. Postán küldi: BLUM gyógyszer-tár, Szubotica.

100.000 drb

gyönyörűen fejlett 2 éves kövidinka hazai gyökerecs vessző kapható »Hortus« kertészeti telepek, Szubotica, Postafiók 26. Telefon 66. 450

Időva tozás lesz, hasogató Keuma? Nem kell félni tőle, van a háznál PENTA. Kapható gyógyszerüzletekben és kiterjedéseiben. PENTA ...D. gyöngyövény extract ára üvegenként 12 Dinar.

„Orthopäd“ cipőket

minden fájó lábára, a legújabb módszerek szerint garanciával készít. Gái István, Szubotica Žrnjski tér 2

AMERIKA TANUL. Csodálatos, hogy Amerikában mi mindent tanítanak és mennyi ember él tanításból. A legújabb statisztika szerint egymillió ember jelentette be foglalkozásul a tanítást. Négyszer annyit, mint Amerika legnagyobb ipari vállalatának munkáslétszáma és háromszor annyit, mint a hadsereg békebeli állománya. Amerikának minden negyedik lakosa tanul valamit és kétféle milliárd dollárt költenek évente továbbképzésre. Ki gondolná, hogy a rideg, »profitéhes« Amerikában, a technokrácia hazájában, a kultúra és a művelődés a — legnagyobb üzlet.

Reggeli Ujság

Uredništvo i administracija Szerkesztőség és kiadóhivatal: Noviszád, Kr. Petra II. (Futoski put) 50. Telefon: 21—37, éjjel 20—58. Felelős kiadó: Andréa Dezső. A Macónivitel: Olcsó vasárnap: Blazsek Ferenc. Pretpiata — Előfizetés: Egy levet . . . . . 28.— dinár (kihordó útján 31. din.) Három héta . . . . . 80.— dinár (kihordó útján 86. din.) Félévre . . . . . 160.— dinár (kihordó útján 172. din.) Zlazi svakodnevno. Megéri enik napon'ta Post.čekovni račun — Postacekkszám: Beograd, 59.754, Zagreb, 46.692